

Univerzita Hradec Králové

Filozofická fakulta

Bakalářská práce

2019

David Fiedler

Univerzita Hradec Králové

Filozofická fakulta

Katedra pomocných věd historických a archivnictví

**Studentské merendy na Novobydžovsku a jejich následná
prezentace na webových stránkách**

Bakalářská práce

Autor: David Fiedler
Studijní program: B 3928 Technická podpora humanitních věd
Studijní obor: Počítačová podpora v archivnictví
Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: PhDr. Zdeněk Zahradník

Hradec Králové, 2019

Zadání bakalářské práce

Autor: David Fiedler

Studium: F14BK0004

Studijní program: B3928 Technická podpora humanitních věd

Studijní obor: Počítačová podpora v archivnictví

Název bakalářské práce: **Studentské merendy na Novobydžovsku a jejich následná prezentace na webových stránkách**

Název bakalářské práce AJ: Student's celebrations of Novobydžovský region and Subsequent Presentation on a Website

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Bakalářská práce Studentské merendy na Novobydžovsku a jejich následná prezentace na webových stránkách se dá rozdělit na dvě části - textovou a webové stránky, které prezentují specifickými prostředky zjištěné závěry textu. Samotný text je zaměřen na vznik a historii Studentských merend na Novobydžovsku. Práce komplexně mapuje studentské merendy od jejich vzniku až po současnost, včetně vlivu historických událostí na průběh studentských merend a jejich přínos na poli historickém i společenském. Práce využije především konkrétní archivní dokumenty, které vznikly při organizaci jednotlivých merend, a tím přispěje k osvětlení dosud nezpracovaného tématu. Druhou částí bude prezentace zjištění a závěrů bakalářské práce formou webových stránek, které zpřístupní veřejnosti jak textové informace, tak historické fotografie i ostatní zdigitalizované archiválie.

K tomuto tématu nebyla dosud vydána žádná monografická odborná literatura. Práce bude vypracována na základě bádání v archivním fondu uloženém ve Státním okresním archivu v Hradci Králové a studia materiálů v Městském muzeu v Novém Bydžově.

Garantující pracoviště: Katedra pomocných věd historických a archivnictví,
Filozofická fakulta

Vedoucí práce: PhDr. Zdeněk Zahradník

Oponent: doc. Mgr. Petr Grulich, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 4.7.2016

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracoval pod vedením vedoucího bakalářské práce samostatně a uvedl jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne 24. 4. 2019

.....

Poděkování

Rád bych touto cestou vyjádřil poděkování PhDr. Zdeňku Zahradníkovi, za jeho cenné rady, odborné vedení, konzultace, připomínky a trpělivost při vedení mé bakalářské práce. Rovněž bych chtěl poděkovat Bc. Janě Schovánkové za vstřícnost a pomoc při získání potřebných informací a podkladů a také ochotným pracovníkům Státního okresního archivu v Hradci Králové.

Anotace

FIEDLER, DAVID. *Studentské merendy na Novobydžovsku a jejich následná prezentace na webových stránkách*. Hradec Králové: Filozofická fakulta, Univerzita Hradec Králové, 2018, 86 str. Bakalářská práce.

Bakalářská práce *Studentské merendy na Novobydžovsku a jejich následná prezentace na webových stránkách* se dá rozdělit na dvě části - textovou a webové stránky, které prezentují specifickými prostředky zjištěné závěry textu. Samotný text je zaměřen na vznik a historii Studentských merend na Novobydžovsku. Práce komplexně mapuje studentské slavnosti od jejich vzniku až po současnost, včetně vlivu historických událostí na průběh studentských oslav a jejich přínos na poli historickém i společenském. Práce využije především konkrétní archivní dokumenty, které vznikly při organizaci jednotlivých merend, a tím přispěje k osvětlení dosud nezpracovaného tématu. Druhou částí bude prezentace zjištěných informací a závěrů bakalářské práce formou webových stránek, které zpřístupní veřejnosti jak textové informace, tak historické fotografie i ostatní digitalizované archiválie.

Klíčová slova: Merendy, Nový Bydžov, Pomněnky, Prapory, WordPress.

Annotation

FIEDLER, DAVID. *Student's celebrations of Novobydžovský region and Subsequent Presentation on a Website*. Hradec Králové: Philosophical Faculty, University of Hradec Králové, 2018, 86 pp. Bachelor Degree Thesis.

Bachelor thesis is on student Merends in Novobydžovsko and the in follow-up presentation on the website can be split into 2 parts – text part and the website, which presents specifically determined conclusions of the text. The text itself targets the creation and history of the student Merends in Novobydžovsko. My work completely maps student celebrations from the origin to the present, including the influence of historic events and the in historical and also social benefits, on these celebrations. My work will especially use specific archive documents, which were even created with arranging of individual Merends. And this will contribute to uncovering this topic. The second part will be a presentation about gathered information and conclusions of Bachelor thesis in a form of a website, which will grant access to text info, historic photos and other digitized archivals to the public.

Keywords: Merends, Nový Bydžov, Remarks, Battalions, WordPress.

Obsah

Úvod.....	10
1. Současný stav bádání	11
2. Literatura	11
3. Prameny - Městské muzeum Nový Bydžov	12
3.1. Písemné prameny.....	12
3.1.1. Památní kniha merendy v Novém Bydžově	12
3.1.2. Kniha přání, návrhů a stížností	14
3.1.3. Pomněnky	15
3.1.4. Merendní listy	19
3.2. Hmotné prameny	21
3.2.1. Studentské prapory	21
3.2.1.1. Starý studentský prapor	21
3.2.1.2. Nový studentský prapor.....	25
4. Prameny - Státní okresní archiv v Hradci Králové.....	26
4.1. Sdružení studentstva novobydžovského Nový Bydžov NB-SSN 1888-1948.....	26
4.2. Památní knihy Nového Bydžova.....	27
5. Internetové zdroje	27
6. Historie Nového Bydžova	28
7. Merendy	29
7.1. Co jsou merendy	29
7.2. Vznik merend	30
7.3. Výklad počátků merend.....	31
7.4. Merendy do konce 19. století	33
7.5. Merendy mezi světovými válkami.....	48
7.6. Merendy 1945 až 1989	57
7.7. Merendy po roce 1989	65

8. Shrnutí	71
9. Praktická část	77
10. Tvorba webové prezentace	78
10.1. Redakční systémy	78
10.2. Webhosting.....	79
10.3. Doména	79
10.4. FTP	79
10.5. Webové šablony	79
10.6. Plugíny	80
10.7. Wordpress.....	80
10.8. Modul NextGen Gallery	83
10.9. Funkcionality, Sociální tlačítka	84
10.10. Modul Duplicator	84
10.11. Vzhled webu.....	85

Úvod

Bakalářská práce pojednává o vzniku a historii studentských merend na Novobydžovsku. Komplexně mapuje studentské slavnosti od jejich vzniku v polovině 18. Století, až po současnost, včetně vlivu historických událostí na průběh merend a jejich přínos na poli historickém i společenském. Při zpracování jsem dané téma rozdělil do dvou hlavních částí.

První část je věnována vlastním merendám, současnému stavu jejich poznání a historickým pramenům o nich. Dále pak jejich historií od jejich počátků až po současnost včetně jejich proměn v průběhu staletí.

Druhá část popisuje vytvoření webové prezentace za účelem zprostředkovat dosažené informace o merendách širší veřejnosti pomocí moderních technologií a internetu. Jsou zde vysvětleny pojmy jako redakční systém, webhosting, doména, FTP a Wordpress. Je zde také popsán celý postup tvorby webových stránek pomocí redakčního systému.

Cílem práce je vytvořit ucelený obraz o studentských merendách na Novobydžovsku, seznámit širší veřejnost s důvodem vzniku těchto slavností, jejich historií, průběhem a zpřístupnit veřejnosti jak textové informace, tak historické fotografie a ostatní digitalizované archiválie.

1. Současný stav bádání

Téma studentských merend v Novém Bydžově není dosud kompletně zpracováno. Historií merend se jako první začal zabývat Stanislav Rejthárek, který se pokusil přiblížit své bádání o historii merend širší veřejnosti články publikovanými v časopise vydávaném organizátory merendy s názvem Pomněnky. V jednotlivých člancích v různých vydáních Pomněnek seznámil veřejnost se vznikem merend, jejich historií, době konání a průběhem. Celé jeho bádání sice nebylo vydáno jako celek, ale i přesto je to jeden z nejdůležitějších pramenů.

Dalším významným badatelem byl Jaroslav Prokop, který napsal knihu o historii Nového Bydžova¹ a v této knize se okrajově věnuje i merendám, dále vytvořil v městském muzeu stálou expozici věnovanou právě těmto studentským slavnostem. Pro další bádání jsem využil pramenů v muzeu Nový Bydžov jak písemných tak hmotných viz dále kapitola 3 a pramenů uložených ve Státním okresním archivu v Hradci Králové viz dále kapitola 4, kterými jsou kroniky Nového Bydžova a fond sdružení studentstva novobydžovského.

2. Literatura

Stanislav Rejthárek, *Merenda studentů novobydžovských*, in Památník 125. studentské merendy v Novém Bydžově roku 1921, Nový Bydžov 1921, s. 5-8, 13-14, v článku nalezneme výklad počátků merend, proč a jak vznikly a stručný přehled jejich pokračování.

Stanislav Rejthárek, *Před čtyřiceti lety, Jubilejní vzpomínka na merendu 1888*, in Pomněnky 126. Novobydžovské merendy, v červenci 1928, s. 37-40, v článku autor vzpomíná na merendu roku 1888 její vznik, průběh a důležitým aspektem je, že ji popisuje z pohledu aktivního účastníka.

Jiří Kabelák, *Bydžovské merendy a život kolem nich*, in Pomněnky 128. merendy studentů novobydžovských, Nový Bydžov 1946, s. 54-57, v článku je popsán důvod vzniku merend, známé osobnosti na merendách a popis vývoje merend v průběhu jejich konání.

¹ Jaroslav Prokop, *Nový Bydžov v proměnách staletí*. Nový Bydžov: Městský úřad v Novém Bydžově, 2005. ISBN 80-239-6020-2

Jaroslav Prokop, *Nový Bydžov v proměnách staletí*. Nový Bydžov: Městský úřad v Novém Bydžově, 2005. ISBN 80-239-6020-2, na stránkách 60-62, 77-78, 83-84, 96-98, 134-135, 145. V této knize se autor věnuje historii Nového Bydžova a v jednotlivých kapitolách se útržkovitě věnuje i studentským merendám.

Jaroslav Prokop, *Klenoty našeho muzea, VII. část, Starý studentský prapor*, in Novobydžovský zpravodaj 14, 1987, č. 2, s. 10-12, v článku je popsán vznik starého studentského praporu, historiky s ním spojené, jeho údržba a uložení.

3. Prameny - Městské muzeum Nový Bydžov

Pro mé bádání jsem využíval sbírky a prameny uložené v Městském muzeu Nový Bydžov, které vytvořil právě Jaroslav Prokop a kde jsou uloženy a ve stálé expozici vystaveny písemnosti a předměty z konaných merend. Ve fondu studentských merend je uloženo mnoho předmětů k merendám, jako jsou různé pozvánky na merendy, taneční pořádky, ve kterých je uveřejněný přesný průběh tanců, fotografie z různých let merend od roku 1888 do 1957, kde největší zastoupení mají fotografie z let 1921 a 1957, tiskoviny, mezi něž patří Sjezdové listy Krkonoše, Časopis Týden, Bydžovské listy, Merendní listy, ve kterých vychází články o merendách, a dále pak různé písemnosti, stuhy a dva prapory starý a nový. Jsou zde vystaveny Pomněnky vydávané v letech konání merend, Památní kniha merendy v Novém Bydžově a Kniha přání a stížností-1861.²

3.1. Písemné prameny

3.1.1. Památní kniha merendy v Novém Bydžově

Roku 1856 byl zvolen pan Leopold Štorch pantátou merendy a tento pantáta merendě věnoval „*Knihu památní*“, do které měla být od těch dob zaznamenávána jména pantátů a panímám. Do této knihy byly zapsány i pantátové a panímámy z předchozích merend, které se díky svědectví a vzpomínkám podařilo tehdy dohledat, a to do roku 1841.³ Vůbec prvním zapsaným pantátou v Knize památní byl právník Josef Štorch, a to jako pantáta z roku 1841. Jestli to byl první pantáta za konání merend, můžeme se jen domnívat, ale shoda příjmení prvního zapsaného pantáty a pantáty, který věnoval knihu pro zaznamenávání pantátů a panímám, není možná jen náhoda. První panímámou

² Městské muzeum Nový Bydžov, Památní kniha merendy v Novém Bydžově, inv.č.1169, Rok 1921

³ Stanislav Rejthárek, *Merenda studentů novobydžovských*, in Pomněnky merendy novobydžovské, Nový Bydžov, 1921, č. 2, s. 14.

z roku 1841, která je v Knize památní zapsaná, je Marie Kecková. Do této Knihy památní měli být zaznamenáni všichni zvolení pantátové a panímámy, ale jak to tak bývá, akademici na to moc nedbali a do knihy byla jména zapisována jen sporadicky. Tento neutěšený stav nezůstal našťestí pořadatelům merendy konané v roce 1875 lhostejný a ti založili novou knihu s názvem „*Památní kniha merendy v Novém Bydžově*“. Do této nové knihy byly přepsány údaje ze starší „*Pamětní knihy*“ a chybějící údaje doplněny. Do *Památní knihy merendy v Novém Bydžově* již studenti vše svědomitě zapisovali. Stará kniha se nám nedochovala.

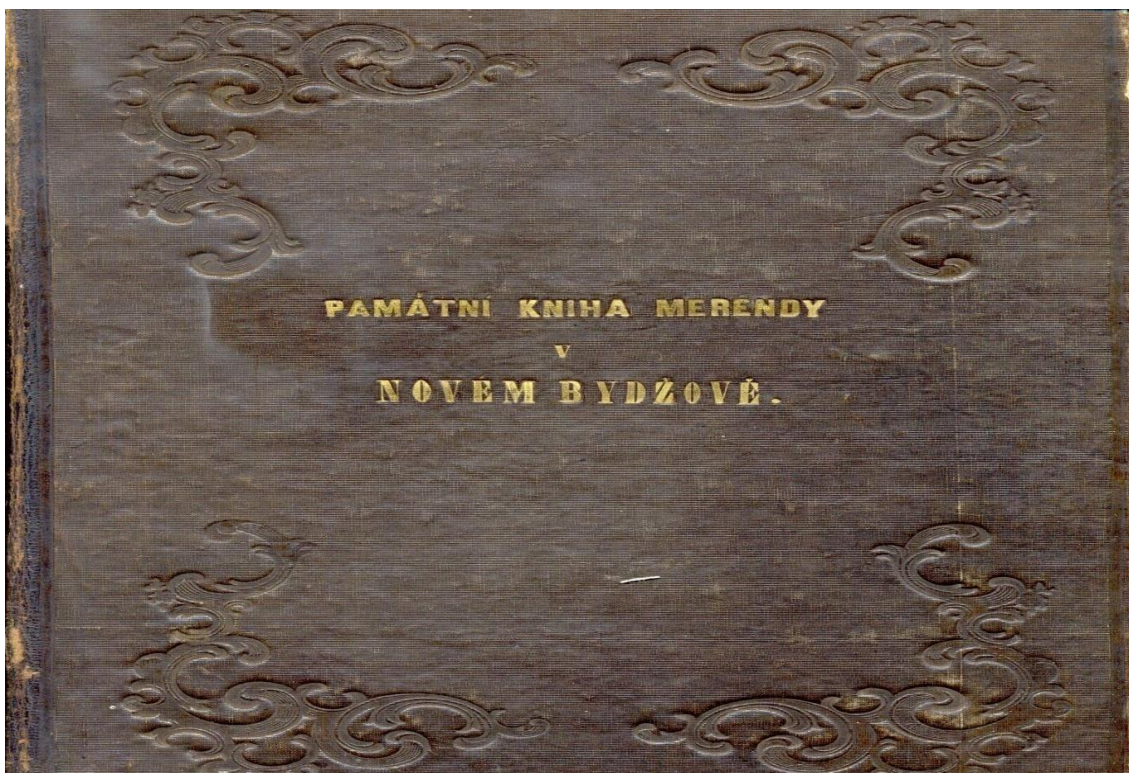
Aby studenti poctivě do této knihy jména pantátů a panímám zapisovali, tak k tomu je nabádá nápis na začátku knihy:

„Kniha památní byla roku 1856 od pana Leopolda Štorcha zřízena a má za účel by zaznamenána byla jména pantátů a panímám merend. Poněvadž pak kniha tato velmi neúplná byla, byli teprve r. 1875 vsičky pantátové a panímámy úplně zapsáni. Klademe tedy i p. následovníkům našim na srdce, aby památce této studentské jediné svého druhu v Čechách zahynouti nedali, nýbrž touž obnovovali a na památku sem se podepisovali.“⁴

Po této krátké zprávě budoucím generacím je několik listů na začátku knihy prázdných, snad proto, kdyby badatelé našli zprávy o pantátovi a panímámě před rokem 1841 a mohli je tak do této knihy doplnit.

Na začátku kniha obsahuje zápisy o panímámách a pantátech merend, a od roku 1856 se záznamy rozrůstají i o jména členů merendního výboru. Od roku 1921 nastává další změna a do knihy je poprvé také ručně zapsán průběh merendy. Další pořadatelé merend v této věci také pokračují a zapisují průběhy dalších merend a vlepují do knihy nejen fotografie, ale i různé novinové články, které byly vytištěné ke konkrétním merendám.

⁴ Městské muzeum Nový Bydžov, Památní kniha merendy v Novém Bydžově, inv.č.1169

Obr. č. 1: Památní kniha merendy v Novém Bydžově, vystavena v muzeu města

Památní kniha merend v Novém Bydžově je v kožené vazbě, která je při okrajích ozdobena ornamenty. Název knihy je napsán zlatým písmem a je umístěn v horní polovině knihy. Kniha má 20 cm na šířku, 30 cm na výšku. Počet stran v této knize je 302. Posledním zápisem v této knize o konání merend je zápis z roku 1998 a to jen s logem merendy, podpisy pantáty, panímámy, členů výboru a členů předešlých merend. Zápis končí na straně 215. O dalších 3 novodobých merendách v této knize není zatím žádná zmínka, a proto věřím, že informace o merendách budou časem doplněny, tak jak si to přál zakladatel této knihy a k čemuž byla tato kniha určena.

3.1.2. Kniha přání, návrhů a stížností

Tuto knihu merendě věnoval 4. března 1861 student Bromovský. *Kniha přání, stížností a návrhů* je vlastně sešitek, do kterého jsou ručně psané příspěvky. Každý příspěvek je očíslován a podepsán. Má celkem 18 listů, široká je 12 cm, vysoká 20 cm a síla ve hřbetu je pouhých pár milimetrů.

Začátek knihy je plný sporů a hádek mezi akademiky o podobě připravované divadelní hry a nevyjímaje ani osobní útoky. Toto všechno ukončil právě p. Bromovský, který do knihy napsal: „Upozorňuji Vás pánové, že není kniha tato k zapsání osobních hádek založena. Chcete-li jeden druhého o znamenitosti neb pravosti Vašich návrhů uvědomit,

*činite to mezi sebou ústně jeden druhému. Posléze hleďte psáti články krátké, stručné a co do obsahu povážlivé, ne pak dlouhá řečnická pojednání, z nichž buď nic, neb jen nesmysl vysvítá“.*⁵

Tyto rozepře skončily pravděpodobně abdikací p. Bromovského na post pantáty. Tento student je totiž v knize podepsán jako pantáta merendy, ale z Památní knihy merendy víme, že roku 1861 byl pantátou merendy pan Emil Studený. Tato Kniha přání, návrhů a stížností byla pravděpodobně jedním z důvodů jeho abdikace na tento post.

3.1.3. Pomněnky

Tiskovinou vydávanou při merendách byly tzv. *Pomněnky*. Pomněnky je časopis vydávaný Sdružením studentstva novobydžovského (dále jen SSN), pouze při konání merend. Kromě krátkých básniček se do Pomněnek psaly povídky, příběhy účastníků merendy, proslovy, vlastenecké články a inzerce. Kdy přesně vznikly, nevíme, ale první dochované tištěné Pomněnky pochází z merendy roku 1895/96. Vyšlo celkem pět ročníků Pomněnek a šestý ročník měl svůj vlastní osud. Všechny výtisky z jednotlivých let nalezneme v muzeu Nový Bydžov.

Pomněnky 1895

Pomněnky z roku 1895 vychází jako památník věnovaný panímámě sl. Karle Schrollové. Obsahují básně, vzpomínky na Nový Bydžov, vlastenecké manifesty, lidové rčení a aforismy.

Posledním článkem v těchto Pomněnkách z roku 1895 je zmínka o merendě z roku 1815. Článek pojednává, že byl nalezen na půdě jednoho domu sešit, ve kterém se pisatel zmiňuje o merendě z roku 1815 a hlavně o pantátovi a panímámě. Bohužel pisatel nezapsal jména pantáty a panímámy, a tak nejstaršími doloženými představiteli pantáty a panímámy zůstávají představitelé z roku 1841.

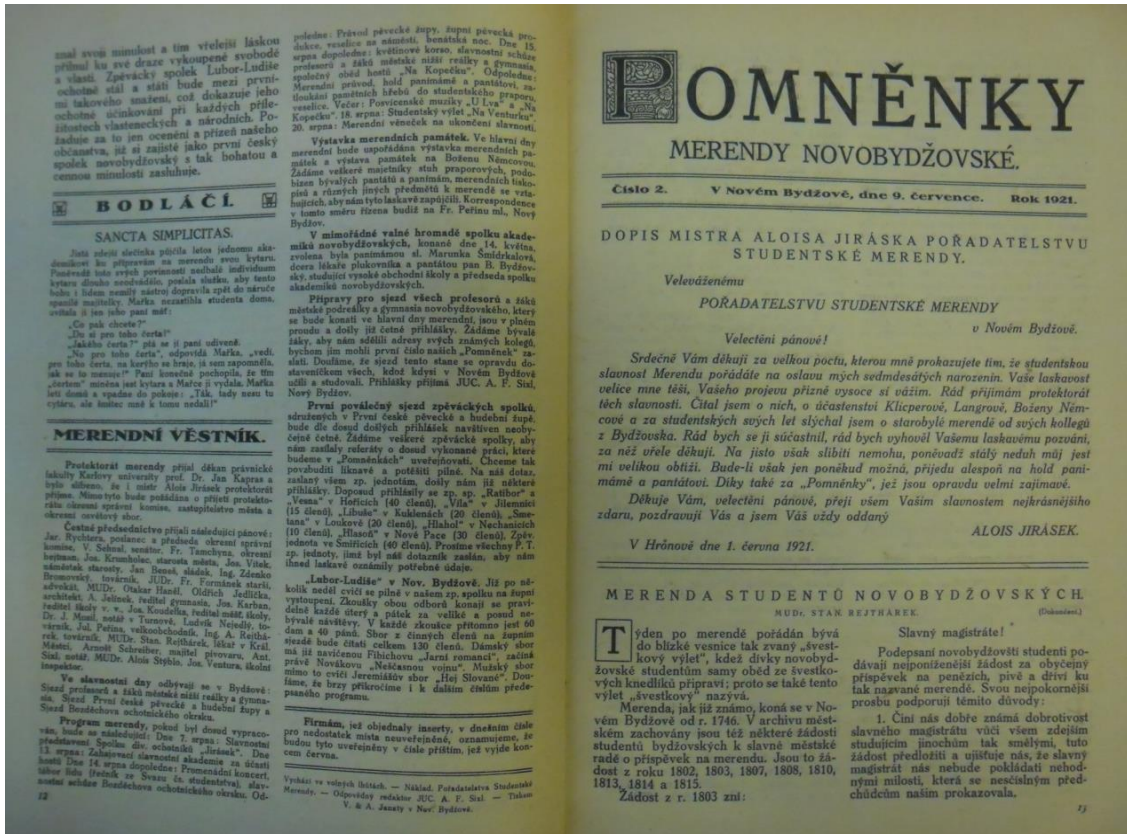
Pomněnky 1921

Při merendě roku 1921 už Pomněnky vychází jako tradiční součást merendy. Vyšlo celkem pět čísel tohoto časopisu. Časopis vycházel jako neperiodický. Vydavatelé si vytkli za cíl v Pomněnkách seznámit čtenáře s historií města Nový Bydžov, historií merend a v neposlední řadě o připravovaných, probíhajících a již proběhnuvších akcích na novobydžovské merendě. Časopis servíroval čtenářům i trochu humoru ve sloupci

⁵ Městské muzeum Nový Bydžov, Kniha přání, návrhů a stížností, inv.č.5019, Praha, 1861, rkp

nazvaném Bodláči. Jsou tu v plném znění zveřejněny všechny proslovy hostů a představitelů merendy.

V Pomněnkách se autoři věnovali přítomnosti významných osob na merendách. Ve druhém čísle otiskli dopis, který poslal Alois Jirásek pořadatelům studentské merendy.

Obr. č. 2: Časopis Pomněnky z roku 1921

Součástí každého vydání Pomněnek byl na konci tzv. merendní věstník, ve kterém vydavatelé uváděli sponzory merend, účastníky merend, informace o akcích a výstavách, koncertech, stručné zprávy z merendy a také informovali o dění na merendním výboru.

Po skončení merendy v roce 1921 byly Pomněnky vytištěny jako Památník 125. studentské merendy ve formě brožury.

Pomněnky 1928

K 126. studentské merendě roku 1928 byly také vydány Pomněnky. Redaktory pomněnek byly O. Maštálka, O. Holmanová.

Vyšlo celkem pět čísel Pomněnek. Obal každého čísla byl v jiném barevném provedení. První číslo vyšlo v dubnu 1928. Tyto Pomněnky stejně jako předešlé obsahují básně,

články pamětníků předchozích merend, proslovy hostů a organizátorů, články o konaných akcích, vlastenecké články a na konci každého čísla Pomněnek už vycházel tradičně Merendní věstník, ve kterém organizátoři oznamují technická sdělení a přehled sponzorských darů. Poté byly vydány Pomněnky souborně jako Pomněnky 126. merendy 1928 i s fotografiemi.

Dochovaly se nám také z této doby rukopisy příspěvků do Pomněnek, a to především do 2. čísla například článek o F. L. Čelakovském nebo rukopis poděkování za návrh a výrobu nového praporu. Některé příspěvky do Pomněnek jsou také psány na stroji jako je článek od Jana Drešnera „*U Antonína Sovy*“. Dochoval se nám také rukopis článku „*Moje návštěva u Mistra Aloise Jiráska*“ v počtu 7 stran. Je tu i rukopis článku „*Věnováno ženě*“, který nebyl uveřejněn. Dále také rukopisy několika básní. K 126. merendě byly vydány i Merendní pohledy. Je dochován rukopis o těchto pohledech do Pomněnek.⁶

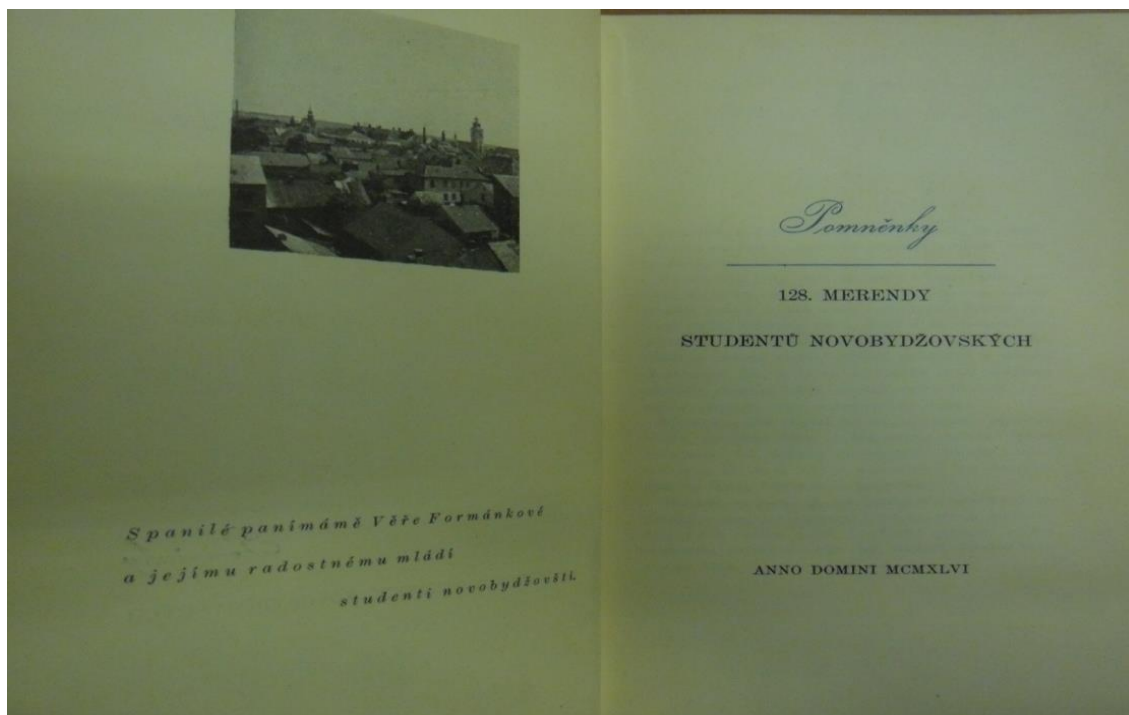
Pomněnky 1934

U příležitosti konání 127. merendy v roce 1934 Merendní výbor se podle tradice rozhodl vydávat Pomněnky. Vyšlo celkem 6 samostatných čísel Pomněnek, a to jako měsíčník od března do srpna. Redaktorem byl JUC. Jaromír Matějovský. I v těchto číslech vycházel Merendní věstník, kde byly uveřejňovány informace o darech, příspěvcích pro merendu, čestná členství, organizační záležitosti a jiná různá sdělení. Pomněnky obsahují články básní a básnických sbírek, vzpomínek na průběh předchozí merendy, proslovy čestných hostů, články z právě probíhající merendy, články ze školních lavic gymnázia jak o žácích, tak o profesorech. Dále Pomněnky informují o návštěvě básníků na merendě a v neposlední řadě obsahují spoustu vlastenecky - buditelských příspěvků.

Pomněnky 1946

Jednou z ozdob 128. merendy roku 1946 byly „*Pomněnky 128. merendy studentů novobydžovských*“, které vyšly jako almanach.

⁶ Státní okresní archiv Hradec Králové, NB-SSN 1888-1948, inv.č 26, Příspěvky do Pomněnek 1926-1928, karton. č. 2.

Obr. č. 3: Časopis Pomněnky z roku 1946

Tento almanach zachycuje historii merend, a to článkem „Z historie merend studentů novobydžovských“, a zaznamenává průběh 128. merendy. Je tu i přepis proslovu předsedy J. Maštalky na slavnostní valné hromadě. Almanach obsahuje i článek o Památní knize merendy v Novém Bydžově pod názvem „Leží před námi Památní kniha merend v Novém Bydžově“.

Tyto Pomněnky sestavil redakční kruh Dr. Jan Drašner, Jiří Kabelák, Antonín Langr, Dr. Oldřich Maštálka a Jaromír Matějovský. Tento almanach byl vytištěn ve 2000 výtiscích.

Pomněnky 1957

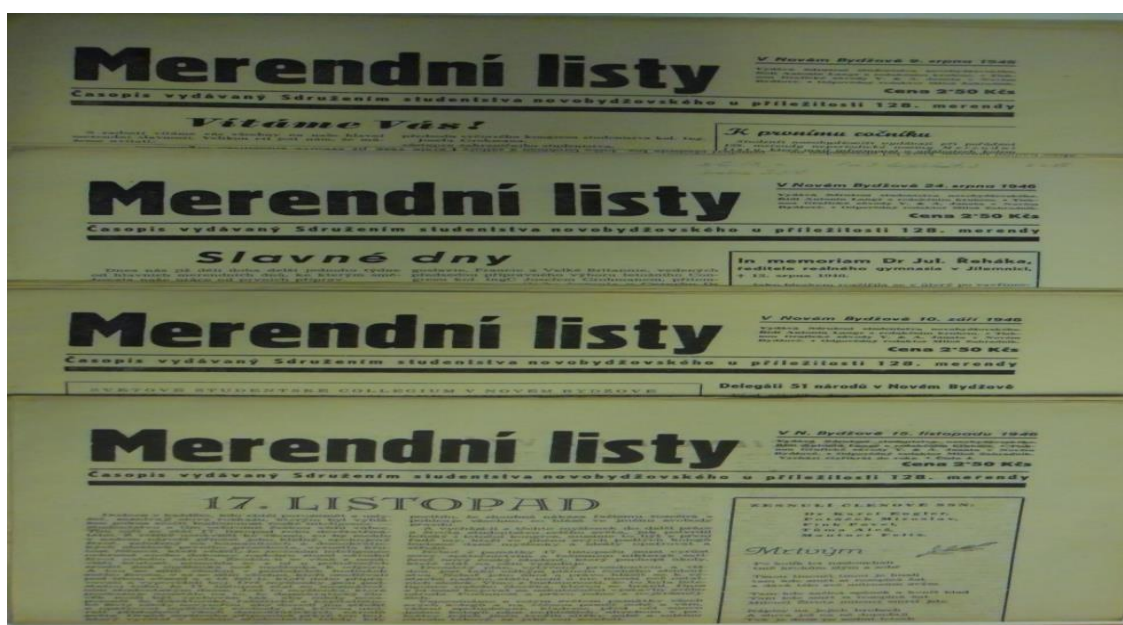
129. merenda v roce 1957 byla poznamenána komunistickou diktaturou, a to mělo vliv i na vydání Pomněnek. Rukopis Pomněnek k 129. merendě vznikl. Nechaly se vyrobit štočky s fotografiemi merendního výboru, sboru starších, také litografie mistra Hudečka, různé básně a texty o historii merend a aktuální informace o merendě. V době totality ovšem fungovala přísná cenzura, a tak všechny materiály připravený k tisku musel projít náležitou kontrolou KSČ. Nikdo neví, co se komu na připravovaných materiálech do Pomněnek nelíbilo, ale jisté je, že někdo rozhodl, že nesmí vyjít. Důvod proč, není znám, jen je známo, že materiál pro tisk se údajně ztratil. Pro tento ročník

merend byly tedy Pomněnky připraveny, ale pod vlivem cenzury komunistického režimu nevyšly.⁷

Místo Pomněnek se nám dochoval jen památník na tuto merendu, také pod názvem Pomněnky, a to od ceremoniáře p. Bradny, který tento pomněnkový památník věnoval panímámě Evě Podlipné. Pořadatelé novodobých merend již Pomněnky nevydávají.

3.1.4. Merendní listy

Při 128. merendě roku 1946 sdružení studentů novobydžovských rozhodlo také o vydání prvního ročníku *Merendních listů*. Merendní listy byly vlastně mimořádně vydávané noviny, které se na rozdíl od Pomněnek věnovaly právě probíhající merendě a informovaly tak jejich odběratele o dění minulém, ale i budoucím. Merendní listy tak převzaly částečně odkaz z Pomněnek z minulých merend, jelikož při této merendě Pomněnky vyšly jako almanach. Zpravodajskou činnost z merendy tak tedy převzaly právě Merendní listy. Merendní listy vydávané SSN vyšly jako noviny pro informování veřejnosti o událostech konaných na merendě a všem kolem ní. Redaktorem byl Antonín Langr. Vyšla celkem 4 vydání.⁸

Obr. č. 4: Novinový časopis Merendní listy z roku 1946

⁷ Ing. Jindřich Bradna, *O 129. studentské merendě v roce 1957*, Novobydžovský zpravodaj, Nový Bydžov, červen 2005, ročník XXXII, č. 3, s. 19.

⁸O.M, *K prvnímu ročníku*, in Merendní listy, Časopis vydávaný Sdružením studentstva novobydžovského u příležitosti 128. merendy, Nový Bydžov, 9. srpna 1946.

První vydání Merendních listů vyšlo 9. srpna 1946. Vydávání řídil Antonín Langer s redakcí. Odpovědným redaktorem byl Miloš Zahradník. Cena výtisku byla stanovena na 2,50 Kč. V Merendních listech tohoto vydání vyšly oslavné články na merendu. Články na uvítání zahraničních delegátů studentstva ze studentského sjezdu v Praze. Dále články s programem a průběhem hlavních merendních dnů s datem a časem zahájení. Článek o probíhající výstavě mistra Stanislava Hudečka. Články s poděkováním nad záštitou merend. Články o odpracovaných brigádách ve prospěch města. Články o historii merend, co už proběhlo na 128. merendě, informace o rozhlasovém vysílání z merendy a něco málo o dostaveníčkách.

Druhé vydání Merendních listů vyšlo 24. srpna 1946. Noviny obsahují články s projevy různých funkcionářů merendního výboru a předsedy SSN J. Maštálky. Článek o smrti Dr. Juliuse Řeháka, který zemřel při autonehodě cestou na merendu a setkání abiturientů gymnázia. Článek o vydání LIBER CONSCIENTIAE pod záštitou SSN. Projev ministra financí Dr. Jar. Dolanského k merendám. Projev rektora Dr. Bedřicha Bydžovského a další projev předsedy Světového sjezdu studentstva a představitelů MNV a ONV. Článek o Dr. Karlu Englerovi a historii Nového Bydžova. Uveřejnili zde pozvánku na Merendní ples. Dále obsahují popisy průběhu už uskutečněných událostí při merendách. Zprávu o novém Švestkovém králi a jeho zpověď. Objevují se zde i reklamní inzeráty např. novobydžovské spořitelny.

Třetí vydání je z 10. září 1946. Většina článků je věnována Světovému kongresu studentstva a 51 delegátům z tohoto kongresu, kteří navštívili merendu, jejich programu a různým článkům pro delegáty kongresu. Dále toto vydání obsahuje zprávu u průběhu merendního plesu. Obsahují i články o panímámě a pantátovi merendy a jejich zážitky a vzpomínky na právě končící merendu. Je tu i řeč pantáty o hlavních merendních dnech a články o průběhu merend a jejich komentování a poděkování všem pořadatelům.

Čtvrté vydání vychází 15. listopadu 1946. Vydání bylo věnováno 17. listopadu. Jsou zde články o ukončení merendy na výročí 17. listopadu, nekrology věnované padlým členům SSN, články o vyšlé knize LIBER, článek o zábavě studentů před 100 lety, článek o studentském životě v Novém Bydžově, poetické články věnované lásce a poděkování všem účastníkům merendy a odběratelům Merendních listů.

SSN při 129. merendě roku 1957 vydávalo Merendní listy. Tyto Merendní listy nevyšly v tištěné podobě, ale vycházeli spíše jako samizdat a to tak, že si je studenti sami kopírovali pomocí tehdy dostupných možností. Merendní listy mají jen několik listů a jelikož při této merendě nevyšly Pomněnky z části je tak vlastně nahrazují. Obsahují tak kromě různých článků o pantátovi a panímámě, o akcích na merendě, o vzpomínkách na některé kolegy i básně, což bylo dříve doménou právě Pomněnek.

Při dalších merendách, už Merendní listy nejsou vydávány. Až při novodobé merendě v roce 2015 organizátoři merendy vytvořili Merendní listy. Nebyl to časopis, ale spíše jednostránkový leták s názvem Merendní listy upozorňující občany Nového Bydžova na právě probíhající merendu a akcích konaných v rámci merendy. Tento leták s názvem Merendní listy dostali občané Nového Bydžova do svých poštovních schránek zdarma, právě jako pozvánku na merendu.

3.2. Hmotné prameny

3.2.1. Studentské prapory

Jedním z hlavních symbolů merendy je studentský prapor. Existují dva studentské prapory. Starý studentský prapor a nový studentský prapor. Starý studentský prapor je uložen v Městském muzeu jako němý svědek historických událostí a proběhnuvších merend a nový studentský prapor, který se stále užívá jako symbol studentských merend s odkazem na předešlé merendy a významu starého studentského praporu.

V současnosti je nový studentský prapor využíván pouze při maturitních plesech gymnázia. Při merendě v roce 2005 se studenti vrátili k tradici starého studentského praporu a pro potřeby merendy využívají vyrobenou repliku tohoto praporu, do kterého zatím zatloukli tři zlaté hřeby.

3.2.1.1. Starý studentský prapor

O vzniku starého studentského praporu nemáme dostatek písemných pramenů. Prapor studentů novobydžovských vznikl pravděpodobně mezi lety 1734-1742, konkrétní rok není znám.

Roku 1734 vypuká válka o polské následnictví a za vlast odchází dobrovolně bojovat 19 mladíků a studentů z Nového Bydžova, kteří vstupují do dobrovolnických legií, prý již se svým praporem zelené barvy-barvy naděje. Na jedné straně praporu měl být vyšitý

český lev a na druhé straně znaky univerzit. Tyto znaky ani český lev nebyly zachovány. Jestli se prapor se studenty skutečně účastnil bojů ve válce nelze doložit.⁹

Z písemných sbírek víme, že 28. října 1742 mělo dobrovolně nastoupit do studentských legií několik mladíků a studentů z Nového Bydžova pod svým praporem, aby podpořili císařské vojsko, které táhlo na pomoc Praze ve válce o rakouské dědictví. Třetího prosince 1742 se všichni novobydžovští z této války ve zdraví vrátili i s praporem, jehož žerd' má pocházet ze zemské obrany. Jestli se skutečně jednalo o starý studentský prapor, můžeme se jen domnívat.¹⁰

Po těchto letech prapor zažívá klidnější období a stává se jen svědkem konání studentských merend, a to až do roku 1803, kdy ve své žádosti o příspěvek na merendu žádají studenti Vavřinec Worel, Josef Huller a Josef Kraužilka také o příspěvek na opravu praporu a konkrétně ho chtějí „*přivéztí ve zlepšený stav*“. Prapor prošel opravou, ale můžeme se jen domnívat, jak rozsáhlou. Pravděpodobně šlo o to uvést prapor v původní stav, kdy původní zelená barva se vlivem času změnila ve žlutou, a tak byl prapor obarven. Mělo se za to, že při této opravě byly odňaty znaky univerzit a český lev a místo těchto znaků tam byl vyšit nápis „Nový Bydžov“ a že tento nápis tedy pochází z roku 1803, ale z pramenů víme, že tomu tak nebylo a nápis pochází až z pozdější doby.

Po restaurování byl prapor opět využíván jako symbol merendy a těchto studentských slavností, a to až do roku 1848, kdy v mocnárství propukají revoluce. V Praze pod vlivem revolučních událostí vznikají také boje na barikádách tzv. Svatodušní bouře. Vznikají národní gardy a i v Novém Bydžově se formuje národní garda, která se v počtu 150 mužů a pod studentským praporem vydává na pomoc Praze. Z této doby také pochází kronikářský zápis, že den před odchodem byl na prapor vyšit nápis „*Nový Bydžov*“¹¹ tak, jak ho známe dodnes.

I tentokrát se pod praporem vrátili všichni domů živí a zdraví. Jelikož Národní garda dorazila do Týnce nad Labem na vlak, tam se stali svědky návratu rozprášených gard z jiných měst a zpráv o potlačení svatodušních bouří. Z této doby pochází nepotvrzená historika, že se novobydžovská garda při návratu domů ocitla v ohrožení od císařské

⁹ Stanislav Rejthárek, *Merenda studentů novobydžovských*, in Pomměny merendy novobydžovské, Nový Bydžov, 1921, č.1, s.6-8

¹⁰ Stanislav Rejthárek, *Kousek historie 150letého praporu studentů novobydžovských*, in Sjezdové listy Krakonoše, Nový Bydžov, 1887, s.8-9.

¹¹ Jaroslav Prokop, *Klenoty našeho muzea*, Novobydžovský zpravodaj, Nový Bydžov, 1987, ročník XIV, č.2, s.11

gardy a prý novobydžovský měšťan pan Smutný ukryl se s praporem do chlěva, a tak prapor zachránil. Ať je tato historka pravdivá nebo není, od těchto dob už byl prapor využíván jen ke slavnostním událostem a při merendách.¹²

Na žerď starého praporu pantáta merendy z roku 1855 Ferdinand Holý přibíl první hřeb. Hřeb je vlastně cedulka se jménem pantáty a panímámy merendy nebo významných osobností merendy. Vznikla tak tradice přibíjení hřebu do žerdi starého praporu. Na žerdi můžeme počítat celkem 19 takovýchto hřebů.¹³

Na prapor také panímáma merendy připevňovala praporeční stužku věnovanou pantátovi. Roku 1861 tam panímáma Magdalena Peřinová připevnila stuhu červenobílé barvy, na jednom konci stuhy s vyšíváním českým lvem a na druhém s nápisem „*Sláva vlasti 1861*“. Což ukazuje na vlastenecké cítění v této době a významu praporu pro vlastenecké cítění studentů.

Další událostí z historie studentského praporu je rok 1888, kdy je poprvé prapor zachycen na fotografii společně s výborem merendy a připevněnou stuhou. Roku 1895 byl prapor jako druhý nejstarší studentský prapor vystaven na národopisné výstavě v Praze.¹⁴

Při merendě roku 1921 byl stav starého praporu tak chatrný, že ho již nebylo možno používat při slavnostních příležitostech, a proto bylo rozhodnuto spolkem akademiků o jeho opravě. Namáhavé opravy se ujaly paní ředitelka Olga Kavková, slečna H. Weisová, paní L. Šašinová, slečna R. Janečková a slečna A. Boudyšová, a přispěly tak k zachování symbolů novobydžovských studentů.¹⁵

¹² Stanislav Rejthárek, *Merenda studentů novobydžovských*, in Pomněnky merendy Novobydžovské, Nový Bydžov, 1921, č.1, s.7

¹³PROKOP, Jaroslav. *Nový Bydžov v proměnách staletí*. Nový Bydžov: [Městský úřad v Novém Bydžově], 2005. ISBN 80-239-6020-2, s.84.

¹⁴ Josef Musil, *Poslední studentská Merenda v r.1895*, in Pomněnky merendy novobydžovské, Nový Bydžov, 1921, č.4-5, s.40-41.

¹⁵ *Akademický prapor*, in Pomněnky merendy novobydžovské, Nový Bydžov, 1921, č.4-5, s.44.

Obr. č. 5: Oprava starého studentského praporu

Před merendou v roce 1928 bylo merendním výborem rozhodnuto vzhledem k úctě ke starému praporu a jeho zachování pro další generace o zhotovení nového studentského praporu. Starý prapor byl trvale uložen do městského muzea v Novém Bydžově, kde ho můžeme vidět dodnes.¹⁶

Původně zelená hedvábná látka, která se vlivem času proměnila v barvu žlutozelenou, je obdélníkového tvaru o rozměrech 125x120 cm a je připevněná k žerdi praporu na výšku. Okraj praporu je zdoben zlatými dragounovými obloučky. Ve vrchní polovině praporu je umístěn nápis „Nový Bydžov“, který jak víme, vznikl 15. června 1848. Nápis je vytvořen na červeném podkladu v podobě stuhy a okraje této stuhy jsou lemovány modře. Samotná písmena nápisu jsou vystřižena z bílé látky a přišita na tento červený podklad. Žerd' je dlouhá 231 cm a na jejím konci je umístěna bronzová ozdoba ve tvaru plochého kovového lístku připomínající lipový list. Povrch žerdi zdobí namalovaná červenobílá páska, která žerd' šikmo obtáčí směrem nahoru po celé její délce. V místech, kde praporečník držel prapor, malovaná páska zmizela. Povrch žerdi také zdobí drobné kovové cvočky a zlaté hřeby.

¹⁶ František Wolf, *Staré věci z Nového Bydžova*, in *Pomněnky* 126. Novobydžovské merendy, Nový Bydžov, 1928, č.4, s.43.

3.2.1.2. Nový studentský prapor

Nový studentský prapor byl slavnostně rozvinut na 126. merendě 15. července 1928 a definitivně tak nahradil starý studentský prapor. Nový studentský prapor vznikl podle návrhu B. Fátora, M. Hudečka a Ant. Urbana. Podle tohoto návrhu pak prapor vyrobily slečny Lhotová, Benešová Hortová a Tomášová pod vedením učitelky Váchové.¹⁷

Nový studentský prapor je ve tvaru obdélníku o rozměrech 143 x 112 cm a je připevněn zlatým provázkem k hnědé dřevěné žerdi praporu, délka je 236 cm a na jejím horním konci je umístěn nerezový kruhový znak studentstva novobydžovského o průměru 20 cm. Do žerdi jsou také zatlučeny zlaté hřeby, které se nachází devadesát centimetrů od spodního okraje žerdi. Poslední hřeb pochází z merendy v roce 1998. Z pravé strany praporu má list zelenou barvu. Okraj listu je lemován červeno-bílými dragounovými obloučky. Na zeleném listu v horní části praporu je stříbrně vyšitý rok vzniku praporu, který je rozdělen na dvě části, mezi nimiž jsou vyšity studentské symboly moudrosti, a to kniha, na které je umístěn svícen se svítící svíčkou a sedící sovou na pravém okraji knihy. Pod těmito symboly se ve střední části praporu nachází symbol národní hrdosti - lípová větvička s listy a květy. V dolní části praporu je vyšit stříbrný nápis STUDENSTVO NOVOBYDŽOVSKÉ. Na levé straně praporu má list bílou barvu a je čtvrcený pomocí stříbrného lemování. V dolním žerďovém poli je vyšit stříbrný letopočet 1848 související s významnou událostí starého praporu. Ve střední části praporu je umístěn stříbrný lev v červeném štítu. V horním vlajícím poli je vyšit stříbrný letopočet 1734, který symbolizuje vznik starého studentského praporu.

¹⁷ *Odhalení praporu*, in Pomněnky 126. Novobydžovské merendy, Nový Bydžov, 1928, č.3, s.36.

Obr. č. 6: Odhalení nového studentského praporu

O merendě v roce 1934 byl z muzea ještě jednou vyzvednut starý studentský prapor k údajnému 200. výročí praporu a zatlučen do něj poslední hřeb společně pantátou merendy z roku 1888 a pantátou z roku 1934.

Nový prapor byl pak využíván při slavnostních příležitostech a merendách. Prapor je dnes uložen v muzeu Nový Bydžov a jednou za rok opustí muzeum, aby se jako historický symbol studentů novobydžovských stal svědkem slavnostního dekorování studentů na maturitním plese gymnázia Nový Bydžov.

4. Prameny - Státní okresní archiv v Hradci Králové.

4.1. Sdružení studentstva novobydžovského Nový Bydžov

NB-SSN 1888-1948.

Písemnosti fondu SSN jsou z krátkého časového úseku. Nejvíce aktového materiálu pochází z let 1928, 1934, 1938 a to z let, kdy byly pořádané merendy, i když se zde vyskytují i materiály k jiné činnosti spolku než bylo pořádání merend. Fond čítá šest kartonů. Jsou uloženy fotografie merend s blíže nespecifikovaným datem, tiskopisy a pozvánky na merendy z jednotlivých let, tři zápisové knihy se záznamy schůzí SSN, ve kterých jsou podrobně zaznamenány průběhy schůzí sdružení, a v neposlední řadě písemnosti úřední jako jsou různá povolení na pořádání akcí, korespondence

k merendám převážně inzertního charakteru a rukopisy Pomněnek. Fond dále obsahuje různorodé presenční listiny, pokladníkovy zprávy, ve kterých je shrnuta finanční situace sdružení, účetní materiály, pokladní doklady, pojišťovací listiny na pojištění různých akcí pořádaných SSN, smlouvy merendního výboru s jinými organizacemi o pronájmech a plakáty.¹⁸

4.2. Památní knihy Nového Bydžova

Ve fondu Archiv města Nový Bydžov je uložena Památní kniha Nového Bydžova z roku 1857, ve které se radní písař František Tomsa poprvé zmiňuje o historii vzniku merend. Více o tomto zápisu nalezneme v kapitole výklad počátků merend. Dalšími jsou Památní knihy Nového Bydžova z let -1914-1932 a 1933-1976. Pro bádání v těchto kronikách jsem využil internetové stránky okresního archivu a jejich e-badatelnu, kde jsou tyto digitalizované kroniky zpřístupněny badatelům. V první uváděné kronice nalezneme informace k merendám konaným v roce 1921 a 1928 a jsou tu uveřejněny informace o průběhu slavností.¹⁹ Ve druhé digitalizované kronice nalezneme informace k merendám z let 1934, 1946 a 1957.²⁰ Tyto kroniky nejsou v současné době v e-badatelně zpřístupněny vzhledem k platné legislativě na ochranu osobních údajů (nařízení (EU) 2016/679 (GDPR), zákon č. 101/2000 Sb, o ochraně osobních údajů a změně některých zákonů v posledním znění, platného archivního zákona (zákon č. 499/2004 o archivnictví a spisové službě a změně některých zákonů v posledním znění).

5. Internetové zdroje

Při bádání po novodobých merendách jsem využil informace k merendám uveřejněné v časopise Novobydžovský zpravodaj umístěném na internetových stránkách města Nový Bydžov, který je i správcem těchto stránek. Ve Zpravodaji je popisován průběh těchto novodobých merend a jejich program.²¹ Dalším z pramenů je nutné uvést

¹⁸ Státní okresní archiv Hradec Králové, Nový Bydžov-Sdružení studentstva novobydžovského 1888-1948, inv.č. 9, Jaf 1027

¹⁹ Státní okresní archiv Hradec Králové, Archiv města Nový Bydžov, Pamětní kniha města Nový Bydžov 1914-1932, inv.č.1001, ident.č. xp 243

²⁰ Státní okresní archiv Hradec Králové, Archiv města Nový Bydžov, Pamětní kniha města Nový Bydžov 1933-1976,, inv.č. 1001, ident.č. xp 244

²¹Ing. Jakub Strnka, DiS., [novybydzov.cz/ archiv-novybydzovskeho-zpravodaje-1974-2004/\[online\].c2010](http://www.novybydzov.cz/archiv-novybydzovskeho-zpravodaje-1974-2004/) [cit. 3. června 2018]. Dostupné na Seznam.cz:< <http://www.novybydzov.cz/archiv-novybydzovskeho-zpravodaje-1974-2004/d-3323/p1=1402>>.

i internetový zdroj www.studentskamerenda.cz, který byl vytvořen u příležitosti konání 133. merendy v roce 2015. Obsahuje aktuální informace o 133. merendě, fotografie z merendy a věnuje se i historii merend předešlých. Bohužel v současné době jsou stránky nepřístupné z provozních důvodů

6. Historie Nového Bydžova

Město Nový Bydžov je dnes součástí okresu Hradec Králové. Střed města Nový Bydžov je vyhlášen městskou památkovou zónou, a to především díky pravidelnému čtvercovému půdorysu města jako ukázce středověké architektury a urbanismu. Přesné datum vzniku neznáme, ale město Nový Bydžov vzniklo odštěpením od dříve založeného Starého Bydžova. Na březích řeky Cidliny vznikly první zárodky budoucího města Nový Bydžov. První písemná zmínka o nově vzniklém městě je z roku 1305 a píše se o městě jako o královském věnném městě Elišky Rejčky.²²

Časy se měnily a z věnného města se roku 1325 stalo město poddanské, když Jan Lucemburský kvůli dluhům musel podstoupit správu města Vartemberkům. Tomuto rodu město patřilo až do roku 1516, když pak bylo prodáno za 14 000 kop grošů rodu Perštejnů. Tento rod vymírá a město přechází roku 1548 do rukou Valdštejnů. Jejich rod po 19 letech vlády nad městem také vymírá a tak město připadlo roku 1567 jako odumřelé léno králi Maxmiliánovi II.

Tyto časté změny neprospívaly k rozvoji města, a proto se měšťané snažili z poddanského svazku vykoupit a stát se městem svobodným, což se jim podařilo v roce 1593 za podpory bydžovského rodáka a rektora Karlovy univerzity Marka Moravce Bydžovského z Florentina, a to výkupným 10 000 kop českých grošů. Město se tak stalo opět věnným.²³

Vlivem reforem Marie Terezie se královské věnné město Nový Bydžov stalo roku 1751 také centrem vzniklého Novobydžovského kraje. Nejen tato událost pozdvihla prestiž Nového Bydžova, ale také to, že bydžovští studenti dostali jako odměnu za pomoc v bojích ve válce o rakouské dědictví právo od Marie Terezie konat studentské merendy. Postupem času se tyto merendy rozvíjely a staly se tak nejen celoměstskou

²²Nový Bydžov, [novybydzov.cz/historie-mesta](http://www.novybydzov.cz/historie-mesta)[online].c2009 [cit. 7. března 2018].Dostupné na WWW:<<http://www.novybydzov.cz/historie-mesta/d-1058/p1=1091>>.

²³Kapras Jan, Kniha svědomí města Nového Bydžova z l. 1311-1470:s výsadami a akty o výkupu svobody, Nový Bydžov, 1907, s.9-25.

akcí, ale díky účasti známých osobností také akcí, která se dostala do povědomí celé země.

Bydžovský kraj byl velmi rozsáhlý, rozprostíral se od Poděbrad a Sadské k Chlumci nad Cidlinou a zasahoval, až do Vrchlabí a Jilemnice. Roku 1784 bylo sídlo kraje z Nového Bydžova přeneseno do Jičína, ale název kraje zůstal stejný, a to až do roku 1850. S další reformou se roku 1850 z Nového Bydžova stává okresní město, a to až do roku 1960.²⁴ Poté byl okres zrušen a význam Nového Bydžova poklesl.

Město také díky studentským merendám navštěvovalo mnoho významných osobností.

Mezi návštěvníky merend patřili:

V. K. Klicpera, J. K. Tyl, K. Sudimír Šnaidr, Al. Gallata, Jos. Jar. Langra, Frant. Turinský, K. H. Borovský, F. J. Rubeš, K. J. Erben, B. Němcová, F. L. Čelakovský, J. Neruda, Ad. Heyduk, J. Barák, Dr. A. Rašín, JUC Ant. Čížka a mnoho dalších.²⁵

Roku 1926 město Nový Bydžov poctil svou návštěvou prezident Československé republiky T. G. Masaryk.

7. Merendy

7.1. Co jsou merendy

Hledáme-li v odborné literatuře slovo merenda, zjistíme, že v italštině znamená svačinka. Slovo merenda je ale původu španělského a do Čech se dostalo se španělskými dvořany v 16. století, a to na dvůr Rudolfa II. Odtud se slovo merenda dostalo do pražských ulic při konání radovánek a zábavy s tancem. A z pražských ulic se rozšířilo do celého království.²⁶

Můžeme tam také nalézt merendu švestkovou nebo z jiného ovoce. Ale ve společenském významu slovo merenda znamená společenská zábava s jídlem. V našem konkrétním případě studentská merenda znamená dvoudenní slavnost studentů s tancem, recitacemi, taškařicemi a ostatní studentskou zábavou.

²⁴ Nový Bydžov, [novybydzov.cz/historie-mesta](http://www.novybydzov.cz/historie-mesta)[online].c2009 [cit. 7. března 2018].Dostupné na WWW:<<http://www.novybydzov.cz/historie-mesta/d-1058/p1=1091>>.

²⁵ Jiří Kabelák, *Bydžovské merendy a život kolem nich*, in Pomněnky 128.merendy studentů novobydžovských, Nový Bydžov 1946, s.55

²⁶ Stanislav Rejthárek, *Význam slova merenda*, in Pomněnky 127. Merendy1934, Nový Bydžov,1934, č.2, s.34

Obdobou studentských merend se stal majáles, který u studentů získal postupem času větší oblibu a popularitu než právě merenda. V současnosti se studentská merenda dochovala už jen v Novém Bydžově jako odkaz uchování jedné z místních tradic.

Speciálně Novobydžovská merenda je starobydou a slavnou tradicí oslav konce prázdnin bydžovských studentů a loučení studentů s městem. V minulosti merendy často překračovaly místní působnost, byly pokusy o jejich rozšíření a takovou snahu registrujeme například v Pardubicích, Bohdanči, Chrudimi, ale také v Praze, kde se o to pokusil J. K. Tyl, který se účastnil merendy v Novém Bydžově.²⁷ Marně skončily i pokusy o rozšíření a zavedení merendy na Slovensku, a to v Mijavě v kraji Nitrianském. Čím to, že se merendy nepodařilo rozšířit, se lze jen domnívat, snad ochotou lidí pracovat na tak organizačně náročném podniku. Studentské merendy tak v současnosti zůstaly už jen slavnostmi speciálně Bydžovskými.²⁸

7.2. Vznik merend

Musíme si uvědomit, jak dříve fungovalo školství. Bydžovští studenti a studenti z okolí museli za středoškolským vzděláním odcestovat do jiných měst například na gymnázium v Hradci Králové. Avšak dopravní spojení bylo jiné než dnes, takže povětšinou v jiných městech studenti zůstávali celý školní rok a zpět se vraceli jen o prázdninách.

Studium bylo také velmi nákladné, a proto studentů z jednoho města nebylo mnoho. Akademiků z Nového Bydžova, kteří studovali na pražské univerzitě a jiných školách, bylo také jen velmi málo. Proto právě tito studenti, kteří odcházeli za studiem do jiných měst, pořádali studentskou merendu jako slavnost loučení se s prázdninami a městem.

Jelikož zdejších studentů nebylo velké množství, merendních slavností se účastnili i kolegové z blízkých i vzdálenějších měst a tím slavnosti v minulosti překračovaly místní rámec.

Historie vzniku studentských merend se datuje do počátku čtyřicátých let 18. století, kdy měly akademické legie pomáhat M. Terezii v boji za války o rakouské dědictví.

²⁷ Stanislav Rejthárek, *Merenda studentů novobydžovských*, in *Pomněnky merendy novobydžovské*, Nový Bydžov, 1921, č.1, s.6-8

²⁸ František Wolf, *Staré věci z Nového Bydžova*, in *Pomněnky merendy novobydžovské*, Nový Bydžov, 1921, č.2, s.27

Z města Nového Bydžova se do těchto studentských legií přihlásilo 54 studentů, kteří 28. října 1742 nastoupili dobrovolnou vojenskou službu.²⁹

Počátky studentských merend nejsou zatím přesně doloženy, existuje několik variant vzniku studentských merend, ale základem všech je, že jako odměnu za pomoc při válce o rakouské dědictví povolila Marie Terezie studentům konat slavnosti.

Tyto slavnosti Marie Terezie povolila dekretem z 10. února 1746. Do Prahy byla písemnost skutečně zaslána, ale nebyl to dekret nýbrž rezoluce. Z Prahy putoval text rezoluce ke krajským hejtmanům. Text rezoluce však nehovoří konkrétně o novobydžovských studentech, ale o zachování univerzitních privilegií a svobod pro pražské akademiky.³⁰

Akademiky pražských univerzit byli i bydžovští studenti, kteří těchto privilegií využili pro založení slavných novobydžovských merend.

7.3. Výklad počátků merend

Při studiu historie začátku merend narazíme na několik variant vzniku merend. Jedním z pramenů o vzniku merend pochází z Městské pamětní knihy Nového Bydžova, do které radní písař František Tomsa roku 1857 dopsal „*Na počátku svého panování císařovna Marie Terezie studentům bydžovským na památku za jejich účinkování ve válkách proti Bavorům, Francouzům a Prusákům, po sedm let trvajících, v totiž tak nazvané sedmileté válce, o vagacích tu milost popřáti ráčila, by po dva dny tančiti a hodovati mohli. I vyvolivši tito sobě z jejich středu tak nazvaného pantátu a z městských dívek panímámu merendy. A tuto radostěnku tito novobydžovští studenti od roku 1750 tudy až po dnes (myšleno do roku 1857) o prázdninách neb tak zvaných vagacích slavějí, při čemž praporec z radnice vezmouce a zase po této merendě zpátkem ho vrátíce. Na to dostane se jim od várnické společnosti dva sudy piva a z partikulární kasy 16 zl. stříbra.*“³¹

Další varianta o počátku vzniku novobydžovských merend vznikla z pera Celestina Říhy. Ten v Místopisu a dějin z roku 1868 píše: „*I z města Nového Bydžova přihlásilo se 54 mladíků a studentů, kteří tuto dobrovolnou službu od 28. října až do 3. prosince*

²⁹ Stanislav Rejthárek, *Merenda studentů novobydžovských*, in Pomněnky merendy novobydžovské, Nový Bydžov, 1921, č.1, s.6

³⁰ Jaroslav Prokop, *Klenoty našeho muzea*, Novobydžovský zpravodaj, Nový Bydžov, 1987, ročník XIV, č.2, s.10

³¹ Josef Koudelka, *Fr.Lad.Čelakovskýr.1823 na merendě v Novém Bydžově*, in Pomněnky 126. Novobydžovské merendy, Nový Bydžov, 1928, č.2, s.14

konali“. Studentská legie se měla vyznamenat hlavně u zámku Těšen, dnešní Děčín. Celestin Říha přímo udává: „Zde se studentská legie zvláště tím vyznamenala, že část Francouzů u zámku Těšen zajala. Na to se všichni Bydžovští šťastně a zdraví i s praporem domů navrátili. Když pak sedmiletá válka skončila, slavili Bydžovští studenti r. 1750 na památku slavného účastenství v této válce ponejprv o prázdninách ples „Merenda“ zvaný. Tato studentská merenda se pak každého roku slavila a až na naše časy udržela“. Toto tvrzení Celestina Říhy není bohužel ničím doloženo, a tudíž nemůžeme tyto informace nikde ověřit.³²

V Česko-moravské kronice z roku 1898 v textu Josefa Svátka je zmínka o studentské legii a zároveň uvedeno: „Vracející se studenti tito byli v domovech svých od obyvatelstva jako hrdinové hlučně vítáni a zejména o něm v Novém Bydžově bylo za odměnu statečnosti jejich v Praze povoleno, aby vždy ve vagacích zvláštní slavnost s tanci a jinými kratochvílemi pořádati mohli, z čehož vznikla proslulá ‚studentská merenda‘, která se dosud každoročně v Novém Bydžově opakuje“. Bohužel ani toto tvrzení není ničím konkrétním doloženo a také, že se merenda konala každoročně, je údaj ničím nepodložený.³³

Toto jsou všechno texty, které se zabývají příčinou vzniku merend, ale kdy byla konána vůbec první merenda, můžeme se jen domnívat. Stejně tak to provedl i Stanislav Rejthárek, který ve Sjezdových listech Krakonoše z roku 1887 bez doložených důkazů napsal, že počátek merend je v roce 1747. Poté v roce 1921 článkem v Pomněnkách novobydžovských posouvá začátek merend do téhož roku jako je vydání dekretu, tedy do roku 1746. A na základě těchto úvah se začaly merendy počítat právě od tohoto data.³⁴

Doloženým pramenem o první merendě je studentská žádost o poskytnutí příspěvku na merendu v radních protokolech, a to z roku 1751, kdy se žadatelé odkazují na předešlou žádost, a tak podle pramenů je první doloženou merendou merenda z roku 1750.³⁵

³²PROKOP, Jaroslav. *Nový Bydžov v proměnách staletí*. Nový Bydžov: [Městský úřad v Novém Bydžově], 2005. ISBN 80-239-6020-2, s.60-61.

³³ Jaroslav Prokop, *Klenoty našeho muzea*, Novobydžovský zpravodaj, Nový Bydžov, 1987, ročník XIV, č.2, s.10

³⁴ Stanislav Rejthárek, *Merenda studentů novobydžovských*, in Památník 125. Studentské merendy v Novém Bydžově roku 1921, Nový Bydžov, 1921, s.5-8

³⁵ Jaroslav Prokop, *Klenoty našeho muzea*, Novobydžovský zpravodaj, Nový Bydžov, 1987, ročník XIV, č.2, s.10

Musíme si ale uvědomit, že merendu první akademici slavili pravděpodobně velice skromně. V průběhu let se merenda rozvíjela a vyvíjela. Vliv na merendy měli jak sami studenti, kteří ji měnili vzhledem ke svým možnostem a potřebám, a také bezprostředně politická a ekonomická situace v daných letech. Původní merendy, kdy se hodovalo a tančilo, se časem rozrostly o deklamace, proslovy, průvody, soutěže, manifestace, hudbu, zpěv, divadlo, sport a v neposlední řadě měla merenda také pomáhat potřebným. Merendy se pod těmito vlivy staly celospolečenskou událostí, která obsahovala řadu kulturních, společenských a zábavných podniků. Každá z následujících merend byla bohatší jak rozsahem, tak i obsahem. Nejednou byly Bydžovské studentské merendy využity pro politický protest nebo pro vlastenecký boj, ať už za bachovského absolutismu, německého nacismu nebo komunismu.

7.4. Merendy do konce 19. století

Merenda 1750

Nejstarší doloženou merendou je merenda v roce 1750. Její existenci dokládá studentská žádost o poskytnutí příspěvku na merendu v radních protokolech z roku 1751³⁶, kdy se žadatelé odkazují na předešlou žádost z roku minulého a tak podle pramenů je první doloženou merendou merenda z roku 1750. O její podobě a obsahu známo nic není.

I když další písemná zpráva o merendách pochází až z roku 1800, můžeme se s velkou pravděpodobností domnívat, že se merendy konaly každoročně, neboť při nečinnosti by v tomto časovém mezidobí padesáti let reálně hrozil zánik těchto slavností.

Merenda 1800

21. září 1800 odeslal Joseph Kamenitzky, toho času kandidát práv, na městský úřad žádost o příspěvek na merendu a to o 2 sudy piva, 1 šáh dříví a 4 zlatky.

Žádost zněla: „Slavný Magistráte! Povzbuzen příkladem svých předchůdců, jichž podobná žádost nebyla oslyšena, přichází podepsaný ve jménu všech bydžovských studentů s prosbou o milostivé povolení příspěvků k jejich obvyklým radovánkám. Po dlouhou řadu let přispěl vždy slavný magistrát k jejich slavnosti penězi, pivem a dřívím z důchodů obecních a z partikulární pokladny, nyní mají též na základě svých vysvědčení, tentýž nárok na tuto milost sl. magistrátu. Sl. magistrát stává se tím též

³⁶ Radní protokol, zased. 5.10.1751 č.4, fol. 179-180

záslužným o stát, poskytuje příležitost mladým občanům státu, aby své síly k další práci oživilo a nahradilo, dále zhostí se slavný magistrát na čas břímě starostí a tím nabude trpělivosti a síly k další správě pro všeobecné dobro. Dále stává se tím slavný magistrát záslužným též o lidstvo samo, neboť co jest mučivější pro mysl lidskou než nesplnění dlouhotrvající naděje? Sl. magistrátu jest známo, jak mnohý a jak mnohá se na tuto slavnost po celý rok těší, jak mnohá drahá polovice najde tu příležitost své části domácí starosti poněkud setřásti a tím stane se dovednější, aby příště své povinnosti mohla vděkuplně konati. Živá důvěra v uznalou dobrotu sl. magistrátu oživuje podepsaného pevnou nadějí, že sl. magistrátu při vyslyšení této žádosti na mysl tanouti bude dobro státu a lidstva a jeho dobrotivou ruku řídití“. 21. září 1800 Joseph Kamenitzky, candidat prav.³⁷

Merenda 1801

Prý konána. Ale není žádných záznamů.³⁸

Merenda 1802

Byla doručena žádost na magistrát s podpisy Vavřince Worla, Matěje Wentzeliho, Josefa Krauzilky, Josefa Hullera (poetů), Františka Karáska a Jana Miffka.

Merenda 1803

K této merendě byla podána žádost k městské radě o příspěvek na merendu. Tato žádost ze dne 22. srpna 1803 zní:

„Slavný magistráte! Podepsaní novobydžovští studenti podávají nejponiženější žádost za obyčejný příspěvek na penězích, pivo a dříví ku tak nazvané merendě. Svou nejpokornější prosbu podporují těmito důvody: činí nás dobře známá dobrotivost slavného magistrátu vůči všem zdejším studujícím jinochů tak smělymi, tuto žádost předložiti a ujišťuje nás, že slavný magistrát nás nebude pokládati nehodnými milosti, která se nescíslným předchůdcům našim prokazovala.

Získala tato známá merenda, která pouze nejdobrotivější velkomyslnosti slavného magistrátu jest udržována, všem zdejším studujícím takovou vážnost, že mnozí jiní by se za šťastné pokládali, kdyby takové město za matku měli, ve kterém po dokonané práci,

³⁷ František Peřina, *Z historie merendy novobydžovské*, in Památník 125, studentské merendy v Novém Bydžově roku 1921, Nový Bydžov, 1921, č.4-5, s.30.

³⁸ Tamtéž

píle studujících, otcovskými dobrodiními slavného magistrátu jest podporována. Pročež doufáme, že na nás tato světoznámá dobrotivost neskončí.

Byla tato vlídnost slavného magistrátu stále mocnou pobídkou zdejším jinochům studujícím, která se ku píli, pokroku a mravnému chování pobádala, aby se této milosti hodnými stali i avšak co naši předchůdci činili, zajisté také my neopomeneme a přičiníme se dle možnosti, našemu rodnému městu čest způsobiti. Počež také jsouce pamětliví tohoto dobrodiní, chceme se vynasnažiti, vytrvalou péčí vždy větší dokonalosti ve vědách dosíci, abychom jednou užitečnými členy vlasti a vděčnými syny rodného města se státi mohli.

Předcházející důvody podporování nyní prosíme tedy slavný magistrát, aby naši poníženou žádost vyplnil, ano lichotíme si také naději, že slavný magistrát i vzhledem na drahé victualie dobrotivou ruku otevře ku přídavku, zvláště protože jsme se usnesli, abychom prastarý český jazyk zachovati mohli, prapor studentský již ne více k určitému účelu užívaný přivésti ve změněný lepší stav“.³⁹

Tuto žádost podepsali: Vavřinec Worelabs, metafyzik, Josef Hullerabs, logik a Josef Krauzilka, abs logik. Tato žádost k merendě roku 1803 byla kladně vyřízena a studenti obdrželi 2 sudy piva, 1 sáh dříví a 10 zl. stříbra.⁴⁰

Merendy 1804 až 1806

Prameny se nedochovaly.⁴¹

Merenda 1807

Byla podána žádost o příspěvek na merendu a ta byla kladně vyřízena, akademici obdrželi příspěvek 2 sudy piva, ½ sáhu dříví a 5 zlatých. Žádost byla podána 14. září.

Merenda 1808

Stejně žádosti bylo vyhověno i tento rok. Tato žádost byla datována 7. září. V této žádosti je napsáno, že se merendy konaly pouze v Bydžově a slavili je pouze Bydžovští. Studenti také žádají magistrát, aby svůj příspěvek zvýšil vzhledem k drahotě.

³⁹ Stanislav Rejthárek, *Merenda studentů novobydžovských*, in Památník 125, studentské merendy v Novém Bydžově roku 1921, Nový Bydžov, 1921, č.2, s.13.

⁴⁰ Tamtéž

⁴¹ Tamtéž

Merenda 1810

Žádost se nedochovala, ale studentům byly přiděleny 2 sudy piva. Při této merendě studenti podávají dodatečnou žádost magistrátu a stěžují si na drahotu. Magistrát této žádosti vyhověl a přičknu jim 24 zlatých.⁴²

Merenda 1815

Kromě žádosti se nám dochoval i dodatek k žádosti, a to ve znění: „*Poněvadž již prvního dne tzv. merendy podepsaným darované pivo vyčepováno bylo a poněvadž tato slavnost obyčejně po 2 dny trvá, prosí podepsaní se vsí úctou o milostivý přídavek na pivo a světlech. Doufají, že jejich nejponiženější žádost vyslyšena bude tím spíše, že jest to přání všech zúčastněných hostů*“.

Tuto přidanou žádost magistrát kladně vyřídil a studentům přidal 1 sud piva a 6 zlatých na opatření svíček.⁴³

Merenda 1823

Z této merendy v roce 1823 se dochoval dopis F. L. Čelakovského, který v dopise příteli popisuje svoji účast na merendě.⁴⁴ F. L. Čelakovský v roce 1823 působil jako vychovatel na zámku ve Skřivanech a téhož roku se zúčastnil bydžovské merendy, o které pak píše v dopise svému příteli: *“Před čtyřmi dny jsem trávil celou noc na merendě v Bydžově v kole krasotinek a točil jsem se a hrál jsem, a skákal a miloval jsem až do unavení, ale nežal jsem a nelíbal jsem.*“⁴⁵

V následujících letech až do roku 1841 nemáme zatím žádných písemných dokladů o konání merend, ale má se za to, že i v těchto letech se merendy konaly každoročně.

Merenda 1841

Tohoto roku byl pantátou merendy p. Jos. Štorch, právník a panímámou sl. Marie Kecková. Pantáta této merendy Josef Štorch se stal c. k. radou zemského soudu v Praze. Panímáma sl. Marie Kecková byla sestrou panímámy z roku 1846.

⁴² Jaromír Matějovský, *Z historie merend studentů novobydžovských*, in Pomněnky 128. Merendy studentů novobydžovských, Nový Bydžov, 1946, s.24.

⁴³ František Peřina, *Z historie merendy novobydžovské*, in Památník 125, studentské merendy v Novém Bydžově roku 1921, Nový Bydžov, 1921, č.4-5, s.30.

⁴⁴ Josef Koudelka, *Fr.Lad.Čelakovskýr.1823 na merendě v Novém Bydžově*, in Pomněnky 126. Novobydžovské merendy, Nový Bydžov, 1928, č.2, s.15

⁴⁵ Josef Koudelka, *Fr. Lad. Čelakovský r. 1823 na merendě v Novém Bydžově*, in Pomněnky 126. Novobydžovské merendy, Nový Bydžov, 1928, č. 2, s. 15

Merenda 1842

Tohoto roku byl pantátou merendy p. J. Jand'ourek a panímámou sl. Karolina Werthová. Panímáma této merendy sl. Karolina Werthrová se provdala za p. Vlasáka, ředitele tabákové firmy v Sedlci. Byla také sestrou panímámy merendy z roku 1845.

Merenda 1843

Tohoto roku byl pantátou merendy p. Bedřich Čistecský a panímámou sl. Anna Peřinová.

Merenda 1844

Tohoto roku byl pantátou merendy p. František Proche a panímámou sl. Adella Dohnal. Pantáta této merendy František Proche se stal notářem v Zbraslavi.

Merenda 1845

O této merendě si můžeme přečíst článek v časopise Květy⁴⁶ od autora J. E: „Dne 23. září slavili zdejší studující wejročníswou památní slawnost ‚merendy‘, ples totiž k němuž se všichni studující jako tažní ptactvo před odchodem shromáždili, s četnými z blízka i daleka pozvanými hosty poweselili, potančili, a tak sladkým prázdninám weselý konec učiniwše, s otčinou se opět rozloučili“.⁴⁷

Tohoto roku byl pantátou merendy p. Jos. Čeněk, technik a panímámou sl. Auguste Werther. U této panímámy se nepotvrdilo úsloví, že se panímáma do roka vdá, zemřela svobodná ve vysokém věku, byla také sestrou panímámy z roku 1842.

Merenda 1846

Tohoto roku byl pantátou merendy p. Jan Čistecský, panímámou sl. Johanna Kecková. Pantátou této merendy Jan Čistecský byl jediným pantátou, který byl zvolen opakovaně a stal se také pantátou merendy o rok později. Panímáma sl. Johana Kecková, byla sestra panímámy z roku 1841.

Merenda 1847

Tohoto roku byl pantátou merendy p. Jan Čistecský, panímámou sl. Alžběta Richtrová. Panímáma této merendy sl. Alžběta Richtrová se provdala za vojáka, majora Eigenbroda.

⁴⁶ 123. číslo „Květů“ ročník XX z roku 1845

⁴⁷ *Referáty o merendách a vzpomínky*, in Památník 125, studentské merendy v Novém Bydžově roku 1921, Nový Bydžov, 1921, č.4-5, s.37.

Merenda 1848

Tohoto roku byl pantátou merendy Bedřich Čištecký, panímámou sl. Aloisie Štorchová. Pantátou této merendy byl Bedřich Čištecký, další z rodu Čišteckých. Příslušníci tohoto rodu se stali pantáty merendy tři roky po sobě. Bedřich Čištecký se stal soudcem v Jaroměři.

Merenda 1849

Tohoto roku byl pantátou merendy p. Jan Emanovský a panímámou sl. Marie Gregorová. Pantáta této merendy Jan Emanovský se stal štábním lékařem v Tridentu.

Merenda rok 1850

Tohoto roku se merenda nekonala z důvodu rozšíření cholery.

Merenda 1851

Tohoto roku byl pantátou merendy p. Václav Štorch, právník a panímámou sl. Marie Musilová. Pantáta této merendy Václav Štorch se stal inženýrem v Přemyšlu v Polsku a panímáma sl. Marie Musilová provdala se za p. Eduarda Peržinu.

Merenda 1852

Tohoto roku byl pantátou merendy p. Ed. Holý, technik a panímámou sl. Teresie Šmídová.

Merenda 1853

Tohoto roku byl pantátou merendy p. Jos. Smolík, prof. a panímámou sl. Antonie Štorchová. Pantáta této merendy Josef Smolík byl profesorem na československé obchodní akademii v Praze a panímáma sl. Antonie Štorchová se provdala za p. Brdička, úředníka na dráze.

Merenda 1854

Tohoto roku byl pantátou merendy p. Jos. Keller, technik a panímámou sl. Marie Kneislová. Pantáta této merendy Josef Keller se stal inženýrem u státní dráhy. Panímáma sl. Marie Kneislová zemřela také svobodná, jako panímáma z roku 1845. Byla sestrou panímámy z roku 1856.

Merenda 1855

Tohoto roku byl pantátou merendy p. Ferd. Holý a panímámou sl. Emilie Firerbl. Pantáta této merendy Ferdinand Holý se stal lékárníkem ve Šternberku na Moravě.

Merenda 1856

Tohoto roku byl pantátou merendy p. Leopold Štorch, kand. Profesury a panímámou sl. Antonie Kneislová. Výbor: Pp. František Laloušek, technik, Jos. Svoboda, právník, Frant. Holý, Frant. Riegr, právník. Pantátou této merendy byl další z významného rodu Štorchů, Leopold Štorch, ten se stal profesorem v Rakovníku. Panímámou se stala sl. Antonie Kneislová, sestra panímámy z roku 1854.

Merenda 1857

Tohoto roku byl pantátou merendy p. Frant. Laloušek, technik a panímámou sl. Františka Rosenbergová. Výbor: Pp. Jos. Svoboda, právník, Frant. Riegr, právník, Jos. Gallát, technik, J. Novák, stud. techniky. Pantáta této merendy František Laloušek byl inspektorem severozápadní dráhy ve Vídni. Zemřel r. 1888. Panímáma sl. Františka Rosenbergová zemřela mladá roku 1862.

Merenda 30. a 31. srpna 1858

Tohoto roku byl pantátou merendy p. Jos. Svoboda a panímámou sl. Barbora Ottová. Výbor: Pp. Frant. Riegr, Jos. Otto, stud. tech., Jos. Gallát, stud. tech., Lewý, stud. medic. Pantáta této merendy Josef Svoboda se stal členem redakce Národních Listů, zemřel r. 1873. Panímáma sl. B. Ottová se provdala za p. Funkeho, správce cukrovaru ve Smidarech.

Merenda 5. a 6. září 1859

Pantátou merendy byl p. Frant. Riegr, stud. a panímámou sl. Julie Studená. Výbor: P. Jos. Svoboda, stud., Emil Studený, stud. tech., Jos. Gallát, stud. tech., Jos. Bromovský, stud. tech. Pantáta této merendy František Rieger byl notář v Netolicích, zemřel r. 1874, panímáma sl. Julie Studená se provdala za p. Veselého.

Merenda 27. a 28. srpna 1860

Pantátou merendy byl p. Jos. Gallát, stud. tech. a panímámou sl. Barbora Modřická. Výbor: P. Jos. Bromovský, stud.tech., Emil Studený, stud. tech., Frant. Rieger, stud. jur., Jos. Rejthárek, stud. tech. Pantáta této merendy Josef Gallát se stal ředitelem

cukrovaru v Rusku a poté c. k. kontrolor cukrovaru a oficiálem v Cerekvici u Litomyšle, panímáma sl. B. Modřická se provdala za p. Kabeláče, obchodníka z Chrudimi. O merendě 1860 se můžeme dočíst v časopise „Lumír“ číslo 36 ročník X, druhý díl v rubrice „Z Prahy a z venkova“.⁴⁸

Merenda 1861

Merenda se konala 26. -27. srpna 1861. V památní knize merendy je pantátou merendy uveden Emil Studený, student techniky, a panímámou sl. Leny Peřinová. Merendní výbor byl ve složení: Josef Rejthárek-student techniky, Jan Svoboda-student techniky, František Hladký-student techniky, Josef Bromovský-student techniky, Josef Peřina-student gymnázia a Bedřich Lederer-student jurnalistiky. Pantáta této merendy Emil Studený byl ředitel cukrovaru v Malči a cukrovaru ve Šlapanicích u Brna, panímáma sl. L. Peřinová se provdala za pana Josefa Smolíka, obchodníka v Novém Bydžově. Novinkou při této merendě bylo zavedení tzv. Knihy přání a stížností.

Této merendy se jako host účastnila i spisovatelka Božena Němcová, která tou dobou pobývala v Novém Bydžově. O merendě se zmiňuje také článek v pražském beletristickém a módním časopise „Lada“. Článek vyšel v I. ročníku, číslo 11 a roku 1861. V tomto článku se autor zmiňuje o průběhu merendy a o Boženě Němcové.⁴⁹

Merendu navštívilo podle odhadu půldruhého sta studentů. Ta začala 26. srpna na náměstí, kde pantáta Emil Studený na radnici požádal pana purkmistra a poslance na zemském sněmu MUDr. Etopa o vydání studentského praporu, který tak po krátkém proslovu učinil. S tímto praporem se pantáta v čele průvodu odebral k panímámě merendy sl. Magdaleně Peřinové, která na prapor připevnila praporeční stužku v červenobílé barvě. Na jednom konci byl vyšíváný lev a na druhém nápis „Sláva vlasti“ 1861. Poté byli všichni pohoštěni vínem a koláči. Provolávala se sláva zástupcům českého národa na říšské radě. Poté se všichni odebrali do hostince, kde se konaly proslovy k hostům, a následovala taneční zábava.

V průběhu zábavy došel telegram z Vídně ve znění: „Videnští Čechoslované na všeobecném výletu shromáždění pozdravují co nejsrdečněji Čechoslovany, již se v Merendě novobydžovské zúčastňují. Sláva merendě! Sláva pantátovi! Sláva

⁴⁸ Referáty o merendách a vzpomínky, in Památník 125, studentské merendy v Novém Bydžově roku 1921, Nový Bydžov, 1921, č.4-5, s.37.

⁴⁹ Studentská merenda roku 1861 a Božena Němcová, in Památník 125, studentské merendy v Novém Bydžově roku 1921, Nový Bydžov, 1921, č.2, s.15.

panímámě!“ Poté bylo provoláno „*Sláva Vídeňským Slovanům!*“ Pak se tančilo až do rána bílého.⁵⁰

Druhého dne 27. srpna dopoledne se studenti opět shromáždili na náměstí odkud průvod odešel k národní spisovatelce Boženě Němcové, která pobývala v Novém Bydžově u příbuzných.

Hudba zahrála „*Kde domov můj?*“ a „*Hej Slované*“ a průvod provolával slávu Boženě Němcové. K Boženě Němcové byla vyslána delegace, která jí jménem českého studentstva projevila úctu. Hluboce dojata poděkovala paní Božena Němcová slovy vřelými delegaci studentů a přijala pozvání na merendní ples.⁵¹

Večer se konal merendní ples, který paní spisovatelka navštívila. Do sálu ji uvedl pantáta merendy a usadil na čestné místo za stálého provolávání „*Sláva*“. Poté sl. Julie Studená s hlubokým citem a vlasteneckým nadšením přednesla její báseň „*Ženám Českým*“. Po recitaci básně zazněl dlouhý potlesk a provolávání „*Sláva naší Boženě*“. Spisovatelka byla tak hluboce dojata, až ji slzy po tváři stékaly. Opět se tančilo a zpívalo až do rána.⁵²

Pisatel článku ještě dodává, že téměř všichni účastníci merendy byli v čamarách a něžné pohlaví v národních krojích nebo v národních barvách, což zvýraznilo její národně buditelský charakter.

Merenda 9. a 10. září 1862

Pantáta merendy p. Jos. Rejthárek, stud. tech. a panímáma sl. Anna Urbanová z Velkého Barchova. Výbor: P. Jan Svoboda, stud. tech., Bedřich Lederer, stud. jur., Jos. Peřina, stud. gym., Frant. Rieger, stud. Jur., Emil Studený, stud. tech., Josef Zelenka, stud. fil., Ant. Kotěra, stud. tech., Frant. Hladký, stud. tech. Pantáta této merendy Josef Rejthárek nadaný inženýr pracoval v Daňkových strojárnách, tento pantáta však zemřel r. 1874 v Praze ve 30. letech.

⁵⁰ *Studentská merenda roku 1861 a Božena Němcová*, in Památník 125, studentské merendy v Novém Bydžově roku 1921, Nový Bydžov, 1921, č.2, s.16.

⁵¹ *Studentská merenda roku 1861 a Božena Němcová*, in Památník 125, studentské merendy v Novém Bydžově roku 1921, Nový Bydžov, 1921, č.2, s.16.

⁵² *Studentská merenda roku 1861 a Božena Němcová*, in Památník 125, studentské merendy v Novém Bydžově roku 1921, Nový Bydžov, 1921, č.2, s.15-17.

Merenda 30. srpna a 1. září 1863

Tohoto roku byl pantátou merendy p. Antonín Kotěra, stud. tech. a panímámou sl. Anna Smolíková. Výbor: P. Frant. Knap, stud. tech., Jan Svoboda, stud. tech., Jos. Rejthárek, stud. tech., Frant. Miffek, stud. tech., Alois Štemberg, stud. gym., Frant. Hladký, stud. tech., Ant. Sacher, stud. tech. Pantáta této merendy Antonín Kotěra se stal profesorem na reálce v Plzni, panímáma sl. Anna Smolíková se provdala za p. Podhájského, obchodníka z Hostinného.

Merenda 29. a 30. srpna 1864

Předseda výboru merendy novobydžovské p. František Knap, stud. tech. Výbor: Pan Antonín Kotěra, stud. tech., Jos. Rejthárek, stud. tech., Frant. Miffek, stud. tech., Bedřich Karásek, stud. gym., Jan Svoboda, stud. tech., František Hladký, stud. tech., Bohuslav Vosyka, stud. tech., A. Valenta, stud. med. Panímáma není doložena Pantáta této merendy František Knap byl ředitelem cukrovaru a r. 1888 se stal c. k. kontrolorem cukrovaru ve Smřicích.

Merendy v letech 1865 až 1867

Merendy se nekonaly z důvodu nedostatku financí.

Merenda 1868

9. září byla odbývána merenda za předsedy p. Ferd. Smutného, technika. Výbor: P. J. Rykr, stud. gym., K. Legelli, stud. gym., Bedřich Karásek, stud. Jur., Fr. Rejthárek, posl. zvěrolékařství. Panímáma není doložena. Pantáta této merendy Ferdinand Smutný byl c. k. kontrolor cukrovaru v Břeclavi na Moravě.

Merenda 1869

Odbývána merenda dne 30. srpna bez pantáty a panímámy. Výbor: Pp. Bedř. Karásek, práv., Karel Legelli, gym., V. Carda, práv., Radimský, práv., Al. Jedlička, tech., Václav Jandečka, gym., Vavř. Štemberg, gym.

Merenda 1872

Pantátou merendy byl p. Alois Jedlička, tech. a panímámou sl. Antonie Rieglová. Výbor: P. Karel Legelli, tech., jednatel, Vavř. Štemberg, práv., praporečník, Bohumil Bíba, filosof, Stanislav Štemberg, tech., Antonín Rejthárek, tech., Jan Trutnovský, tech., F. Veselý, akad. Pantáta této merendy Alois Jedlička byl inženýrem ve Vídni a poté

stavitelem a inženýrem v Novém Bydžově. Panímáma sl. Antonie Rieglová se provdala za p. Peřinu.

Merenda 1875

Tato merenda se konala ve spojení se studentským sjezdem pořádaným spolkem „ Krakonoš “, který byl spolkem akademiků severovýchodních Čech. Cílem tohoto spolku bylo šířit osvětu o vzdělávání lidu a touze po vzdělání. Zakládali knihovny a prováděli přednáškovou činnost.

Pantátou této merendy byl p. Pažout František, technik a panímámou sl. Klementýna Kneisl. Výbor: P. Vavřinec Štemberg, abs. Právník, jednatel, Josef Peržina, akad., praporečník, František Klenka, medik, předseda sjezdu, Miffek Antonín, Stanislav Štemberg, Josef Zmítko, Fr. Krejčí, fil., J. Veselý, spisovatel.

Významnou událostí této merendy bylo odhalení pamětní desky Mistru Marku Moravcovi Bydžovskému z Florentina. Český šlechtic, rektor univerzity, děkan artistické fakulty, matematik, astronom a kronikář. Tato deska byla umístěna na dům p. Modřického. Před odhalením desky se konala v zasedacím sále radnice slavnost s přednáškou o životě Moravcově. Tuto přednášku pronesl Vavřinec Štemberk. Po přednášce se uskutečnil průvod k odhalení desky. Kromě této události se merenda konala se všemi náležitostmi. Merenda byla zakončena švestkovým výletem.⁵³

Merendy v letech 1876 až 1887

Od roku 1876 do roku 1887 se merendy nekonaly. Roku 1883, 1884, 1885 a 1886 byl pořádán pouze Merendní věneček jako připomínka merendních slavností.

Merenda 1887

Nebyla to klasická merenda, neboť po více jak deseti letech se konal opět sjezd spolku Krakonoš. Tentokrát ale nedošlo ke spojení merendy se sjezdem spolku Krakonoše, který byl pořádán 27, 28, 29. a 30. srpna. Při této příležitosti konání sjezdu se konal 28. srpna pouze Merendní ples. Nebyl zvolen pantáta ani panímáma. Při příležitosti konání sjezdu Krakonoše studenti také na náměstí protestovali proti opatření tehdejšího ministra vyučování Gautshe o zkrácení státní podpory pro novobydžovské reálné

⁵³ František Wolf, *Staré věci z Nového Bydžova*, in Pomněnky 126. Novobydžovské merendy, Nový Bydžov, 1928, č. 2, s. 24.

gymnázium ve výši 2000 zlatých ročně.⁵⁴ Na tomto protestu mladočeský poslanec JUDr. Josef Herold pronesl: „*Kdo národu českému bere školu, kdo odmítá mu semenišť vzdělání, kdo surovou rukou chce ztenčit řady česky vzdělané inteligence, ten odnímá mízu českého života národního, ten jest jeho úhlavním nepřítelem*“.⁵⁵

Merenda 1888

Po letech, kdy se klasická merenda nekonala a nebyl volen ani pantáta ani panímáma a byly pořádány jen merendní věnečky a merendní plesy, rozhodli se pánové Wolf, Němec, Khunt a Rejthárek, že uspořádají merendu podle starých tradic, a to i s volbou pantáty a panímámy. Merenda tak byla po dlouhých letech opět vzkříšena.

Merenda, jak ji známe z minulosti, byla oživena až roku 1888. Pantátou merendy tohoto roku byl MUC. Stanislav Rejthárek, panímámou byla sl. Růžena Němcová. Výbor: Karel Purman, právník, praporečník, MUC. Jindřich Stráník, jednatel, stud. Jur., F. K. Jamník, pokladník, Arnošt Mádl, zapisovatel, Ritter, právník, Josef Kulich, medik, Jan Krejčí, Ant. Váňa, Machotka, Frant. Stráník, Vavřinec Wolf.

Obr. č. 1: Merendní výbor s pantátou a panímámou z roku 1888

Pantáta této merendy Stanislav Rejthárek se stal primářem nemocnice v Heřmanově Městci. Jeho vzdálený příbuzný Jiří Rejthárek se stal pantátou merendy v roce 2005.

⁵⁴ Arnošt Mádl, *Od merendy do merendy*, in Pomměny 126. Novobydžovské merendy, Nový Bydžov, 1928, č.4, s. 46.

⁵⁵ *Sjezd studentstva ve dnech 27. až 30. Srpna 1887 v Novém Bydžově*, Bydžovské listy 1, 1887, č. 16, s. 1-2.

Člen merendního výboru Jindřich Stráník se stal primářem Náchodské nemocnice, František Stráník další člen výboru si vzal za ženu panímámu merendy z roku 1895 a Jan Drašner se stal notářem v Novém Bydžově.

Obr. č. 2: Příbuzní pantátové merendy z roku 1888 a 2005

Merenda byla zahájena lampionovým průvodem k domu panímámy, kde probíhaly proslovy a poté podle zvyku i pohoštění a přípitky. Pokračováním merendy se stalo druhé dostaveníčko u panímámy. Ve středu 5. září 1888 bylo uspořádáno třetí dostaveníčko u panímámy.⁵⁶ Vrcholem merendy byl Merendní ples. Na tomto plese se tančí a studentstvo hostí jídlem a pivem své hosty. Merenda začala 9. září, kdy se do města sjelo mnoho studentů. Od starosty města Dr. Františka Stráníka pantáta merendy obdržel artefakt studentů, a to studentský prapor. Potom průvodem i s praporem šli studenti k panímámě, od které se vše přesunulo do sálu k Modrému lvu, kde si užívali tance a zábavy. V pozdějších pramenech se můžeme dočíst: „*Jídla a pití od občanstva bydžovského a místních i vůkolních pivovarů studentům na merendu darovaného bylo tako množství, že ač bylo účastníků několik set a každý mohl píti a jísti dle své libosti zadarmo. Bylo na výběr z více jak 150 druhů jídel, zvěřiny, zajíců, hus, kachen, kuřat, cukroví a přes to vše se nespotřebovalo a zbylo ještě dosti na druhý den*“.⁵⁷ Dnes to zní až neuvěřitelně. 10. září merenda pokračovala a protektoři merendy navštívili pana

⁵⁶Stanislav Rejthárek, *Před 40 ti lety*, in Pomněnky 126. Novobydžovské merendy, Nový Bydžov, 1928, č.4, s.37-38.

⁵⁷ *Referáty o merendách a vzpomínky*, in Památník 125, studentské merendy v Novém Bydžově roku 1921, Nový Bydžov, 1921, č.4-5, s.38

sládka Františka Beneše. Večer pokračoval opět zábavou a tancem. 13. září se konala smuteční mše na místním hřbitově. 17. září se na závěr merendy konal tradiční švestkový výlet, tentokrát do Zábědova do hotelu „U Modrého knedlíka“ (hostinec pana Lhoty), kde se soutěžilo v pojídání švestkových knedlíků. Výlet vyvrcholil taneční zábavou. Merenda byla oficiálně zakončena 20. září, a to slavnostní hostinou u pantáty merendy a jeho závěrečným proslovem.⁵⁸

Merendy v letech 1889 až 1894

Od roku 1889 do roku 1894 se merendy nekonaly.

Merenda 1895

V roce 1895 se v Praze konala národopisná výstava a novobydžovské studentstvo se u této příležitosti rozhodlo uskutečnit po šestileté přestávce studentskou merendu. Původní záměr studentů bylo přenést studentskou merendu na výstaviště do Prahy, ale od tohoto záměru bylo upuštěno, neboť merenda je slavnost místního významu. Bylo tedy rozhodnuto o konání merendy v Novém Bydžově. Na Národopisnou výstavu byl však zapůjčen starý studentský prapor jako druhý nejstarší studentský prapor.

Na začátku prázdnin byla na valné hromadě uskutečněna volba pantáty a panímámy merendy. Pantátou merendy se stal MUDr. Josef Fišer a panímámou byla zvolena slečna Karla Schrollová.

Merendní výbor byl zvolen ve složení: K. Fousek-medik, praporečník, Jos. Lhota-jednatel, JUDr. Schmid Antonín-pokladník, Lad. Drašner-zapisovatel, Oto Hlavička-medik, Josef Musil-právník, Václav Slavík-medik, Ota Haněl-redaktor, Arnošt Veselý-theolog, Jan Vogl-právník, V. Beneš-farmaceut a Oto Fousek. Panímáma této merendy slečna Karla Schrollová se do roka provdala za JUDr. Františka Stráníka, člena výboru merendy v roce 1888.

⁵⁸ *Referáty o merendách a vzpomínky*, in Památník 125, studentské merendy v Novém Bydžově roku 1921, Nový Bydžov, 1921, č.4-5, s.38-39.

Obr. č. 9: Merendní výbor s pantátou a panímámou z roku 1895

Týden před hlavním programem, který tentokrát připadl na 8. září, byl uskutečněn lampionový průvod se zastaveníčkem u panímámy, kdy po prosloveh následovalo pohoštění a veselá zábava. Studenti, také žádali o navrácení studentského praporu z Národopisné výstavy pro potřeby merendy. To však předsednictvo výstavy odmítalo, a proto si dva dny před začátkem merendy osobně zajeli pro prapor pantáta merendy J. Fišer a praporečník K. Fousek. Po vyřízení některých formalit si nakonec prapor na slavnosti odvezli.

V hlavní merendní dny přišel průvod studentů od pantáty na radnici, kde pantáta obdržel studentský prapor. Z radnice se průvod odebral k panímámě. Tam panímáma na prapor připevnila stuhu a společně s pantátou přibila do žerdi praporu stříbrný hřeb. Poté se všichni odebrali do sálu u „Modrého lva“, kde slavnosti pokračovaly estrádou, proslovy a tancem. Pohoštění bylo pořízeno z darů od občanů.

Druhý den se konal Merendní ples. Poté byl prapor odevzdán zpět na radnici. Několik dní po merendě se uskutečnila vzpomínka na zesulé kolegy. Merenda byla oficiálně ukončena 16. září, a to tradičním švestkovým výletem, tentokrát do Vysočanského pivovar a závěrečným merendním věnečkem.⁵⁹

⁵⁹ Josef Musil, *Referáty o merendách a vzpomínky*, in Památník 125, studentské merendy v Novém Bydžově roku 1921, Nový Bydžov, 1921, č.4-5, s.40-41.

7.5. Merendy mezi světovými válkami

125. Merenda 1921

Je to první číslovaná merenda. K doloženým merendám od roku 1921 až do roku 1800 bylo připočteno padesát merend zpětně až do jejich vzniku roku 1750 jako by byly konány každoročně. 125. Merenda roku 1921 byla pořádána po šestadvacetileté přestávce a byla zároveň první v nově vzniklé Československé republice. Merenda se pro místní obyvatele stala výrazem hrdosti nad vznikem ČR. V tomto duchu se také tato merenda konala, byla pojata velkolepě a na přípravě merendy se kromě spolku akademiků novobydžovských podílela i divadelní jednota Jirásek a pěvecký spolek Lubor-Ludiše. Z každého spolku bylo vybráno 8 členů, kteří vytvořili výkonný výbor, jehož předsedou se stal notář Antonín Sixl, jednatelem byl zvolen František Macek, pokladníkem byl Josef Junek. Ostatní technické a speciální funkce přijali členové spolku akademiků. Organizátoři této merendy JUDr. Jan Drašner byl notářem v Novém Bydžově a JUDr. A. F. Sixl byl asistentem právnické fakulty Masarykovy university v Brně.

Obr. č. 10: Pantáta a panímáma merendy z roku 1921

Pantátou merendy na valné hromadě spolku akademiků novobydžovských konané 14. května 1921 byl zvolen Bedřich Bydžovský a panímámou slečna Marie Šmidrkalová. Merenda byla pořádána na počest 70. narozenin spisovatele Aloise Jiráska. Za protektory slavností byli zvoleni mistr Alois Jirásek, univerzitní profesor Dr. B. Němec

a rektor KU prof. Dr. F. Kapras. Alois Jirásek dopisem přislíbil svoji účast na merendě, ale nakonec se slavností nemohl účastnit.⁶⁰

První událostí konanou v rámci merendy byl 22. května Majáles. Na náměstí se konal koncert. Pořádán byl také výlet na kopec Venturku, kde se hrálo divadlo, a den byl zakončen tancovačkou v sále „U lva“.

Na hlavní srpnové merendní dny byl pozván jako protektor také Alois Jirásek, který se však omluvil dopisem, v němž uvedl: *„Rád bych se ji zúčastnil, rád bych vyhověl Vašemu laskavému pozvání, za něž vřele děkuji. Na jisto však slíbiti nemohu, poněvadž stálý neduh můj jest mi velkou obtíží. Bude-li však poněkud možná, přijedu alespoň na hold panímámě a pantátovi“*.⁶¹ Alois Jirásek zaslal pořadatelstvu merendy peněžitý dar v hodnotě 200 Kč.

Na počátku hlavních merendních dní 7. srpna bylo uvedeno divadelní představení, a to Jiráskovo drama Otec.

11. srpna se konal lampionový průvod s pohoštěním u panímámy.

13. srpna se konala slavnostní akademie s proslovou a přednáškou F. Sekaniny o díle Aloise Jiráska, to vše zakončeno hudebním vystoupením sólistky Národního divadla L. Prokopové, bydžovským koncertním triem a pěveckým spolkem Lubor-Lubiše.

14. srpna bydžovské náměstí skrápěl hustý déšť, a tak se část slavnosti musela přesunout do sálu na radnici. I přes nepřízeň počasí se konal sjezd pěveckých jednot sdružených do pěvecké župy. Bohužel plánovaný večerní ohňostroj byl přerušen prudkým deštěm.

V pondělí 15. srpna se konal sjezd bývalých žáků a profesorů gymnázia a nižší reálky. V rámci tohoto sjezdu byl i slavnostní průvod s alegorickými vozy znázorňujícími historii českého studentstva. V čele průvodu šli studenti v předhusitských krojích a za nimi jeli alegorické vozy Dekret kutnohorský, Mistr Kampánus, Barikády 1848 a mnoho dalších.⁶²

⁶⁰ Státní okresní archiv Hradec Králové, Archiv města Nový Bydžov, Pamětní kniha města Nový Bydžov 1914-1932, Červenec 1921, inv.č.1001, ident.č. xp 243, s.278-280.

⁶¹ *Dopis mistra Aloise Jiráska pořadatelstvu studentské merendy*, in Památník 125, studentské merendy v Novém Bydžově roku 1921, Nový Bydžov, 1921, č.2, s.13.

⁶² Městské muzeum Nový Bydžov, Památní kniha merendy v Novém Bydžově, inv.č.1169, Rok 1921, s.75.

Na náměstí byl vzdán hold Al. Jiráskovi, akademickému praporu, panímámě, pantátovi a byly zatlučeny pamětní hřeby do studentského praporu. Večer byly pořádány taneční zábavy, a to v sálech „Na kopečku“, „U lva“ a „U anděla“.

Tradičně byl pořádán švestkový výlet tentokrát do Smidar, kde se konaly závody v pojídání švestkových knedlíků. Vítězem se stal Jaroslav Kudrnáč. Večer pak pokračoval taneční zábavou v sále Smidarské radnice.⁶³ Na závěr merend byl 20. srpna pořádán tradiční Merendní ples. Vstupné bylo 25 Kč dáma a 15 Kč gardedáma a pán.⁶⁴

Součástí merendy byla i Výstava merendních památek v městském muzeu.

Zajímavostí merendy také bylo, že Ministerstvo Národní obrany zapůjčilo v roce 1921 Merendnímu výboru 500 ložních souprav k ubytování hostů.

126. Merenda 1928

126. Merendu roku 1928 již organizovalo Sdružení studentstva novobydžovského (dále jen SSN), které vzniklo roku 1926 spojením akademiků se středoškoláky. Merenda se konala u příležitosti 10. výročí vzniku Československé republiky. Jednou z nejdůležitějších událostí této merendy bylo nahrazení chatrného starého studentského praporu praporem novým.

126. studentská merenda byla zahájena na valné hromadě 15. července 1928 v zasedací síni městské radnice protektorem merendy profesorem Janem Kaprasem, a to jeho úvodním prolovem. Merendní výbor byl ve složení předseda B. Liebl místopředseda J. Šanovec jednatel J. Holman pokladník V. Hank praporečníci R. Paul, J. Raba, B. Fátor

Na této valné hromadě byli také slavnostně zvoleni pantáta merendy, kterým se stal JUDr. Karel Tuček a panímáma slečna Zdenka Emanovská. Oba rodáci z Nového Bydžova.⁶⁵

Na valné hromadě byl také poprvé prezentován nový studentský prapor. Ještě téhož dne po skončení valné hromady studenti zahájili dostaveníčka - prvním u panímámy merendy, kde byli náležitě pohoštěni.

⁶³ Jan Drašner, *125. merenda studentů novobydžovských*, in Pomměny 126. Novobydžovské merendy, Nový Bydžov, 1928, č.1, s.2-4.

⁶⁴ Merendní věstník, in Památník 125. Studentské merendy v Novém Bydžově roku 1921, Nový Bydžov, 1921, s. 28,43,44.

⁶⁵ Městské muzeum Nový Bydžov, Památní kniha merendy v Novém Bydžově, inv.č.1169, Rok 1928, s.140-141

Obr. č. 11: Pantáta a panímáma merendy z roku 1928

Na začátku srpna byl na náměstí pro veřejnost slavnostně rozvinut nový studentský prapor, do kterého byly slavnostně zatlučeny zlaté hřeby za univerzitu Karlovu, gymnázium Nový Bydžov a město Nový Bydžov. Tímto aktem odhalení nového studentského praporu byla historická studentská slavnost merenda oficiálně zahájena. Poté se studenti odebrali za zábavou do Bromovského zahrady a večer pokračoval tancem v Jiráskově divadle.⁶⁶

Studentské slavnosti pokračovaly 4. srpna, kdy byl vyzvednut studentský prapor a přenesen do bytu pantáty Karla Tučka. Konala se také četná zastaveníčka, při kterých večer studenti zpívají bydžovským dívkám a přátelům. Zvláštností zastaveníček bylo, že jedno zastaveníčko se konalo také v obci Skřivany.

Studenti také v rámci merendy navštívili Aloise Jiráska, který se o merendy velice zajímal a na závěr studentské návštěvy řekl: „Pozdravujte ode mne bydžovské studenty a vyřídte, že jim přejí, aby se letošní merenda vydařila“.⁶⁷

V hlavní merendní dny 11,12. a 13. srpna se konal hlavně sjezd žáků a profesorů zdejšího gymnázia. Jednou z událostí konaných na náměstí bylo představení nového

⁶⁶ Státní okresní archiv Hradec Králové, Archiv města Nový Bydžov, Pamětní kniha města Nový Bydžov 1914-1932,1928, inv.č.1001, ident.č. xp 243, s.503.

⁶⁷ A. Sixl, *Moje návštěva u Mistra Aloise Jiráska Stanislav*, in Pomněnky 126. Novobydžovské merendy, Nový Bydžov, 1928, č.2, s.22

studentského praporu a odevzdání starého studentského praporu účastníky merendy z roku 1888 do úschovy městu Nový Bydžov a Městskému muzeu. V hlavní dny se konal lampionový průvod, výlet na Venturku a na počest bývalých studentů se konal U Zlatého anděla přátelský večer.⁶⁸

Merendní slavnosti byly vysílány rozhlasem, aby tak studenti o merendě informovali širší veřejnost.

15. srpna se uskutečnil švestkový výlet do Skřivan, kde se konaly závody v pojídání švestkových knedlíků. Vítěz Miloš Dejl snědl 103 knedlíků.

Merenda byla zakončena 19. srpna tradičním Merendním plesem, konaném tentokrát v Jiráskově divadle a odevzdáním studentského praporu do rukou starosty F. Formánka do té doby, než bude znovu vyžádán pro pořádání další merendy.⁶⁹

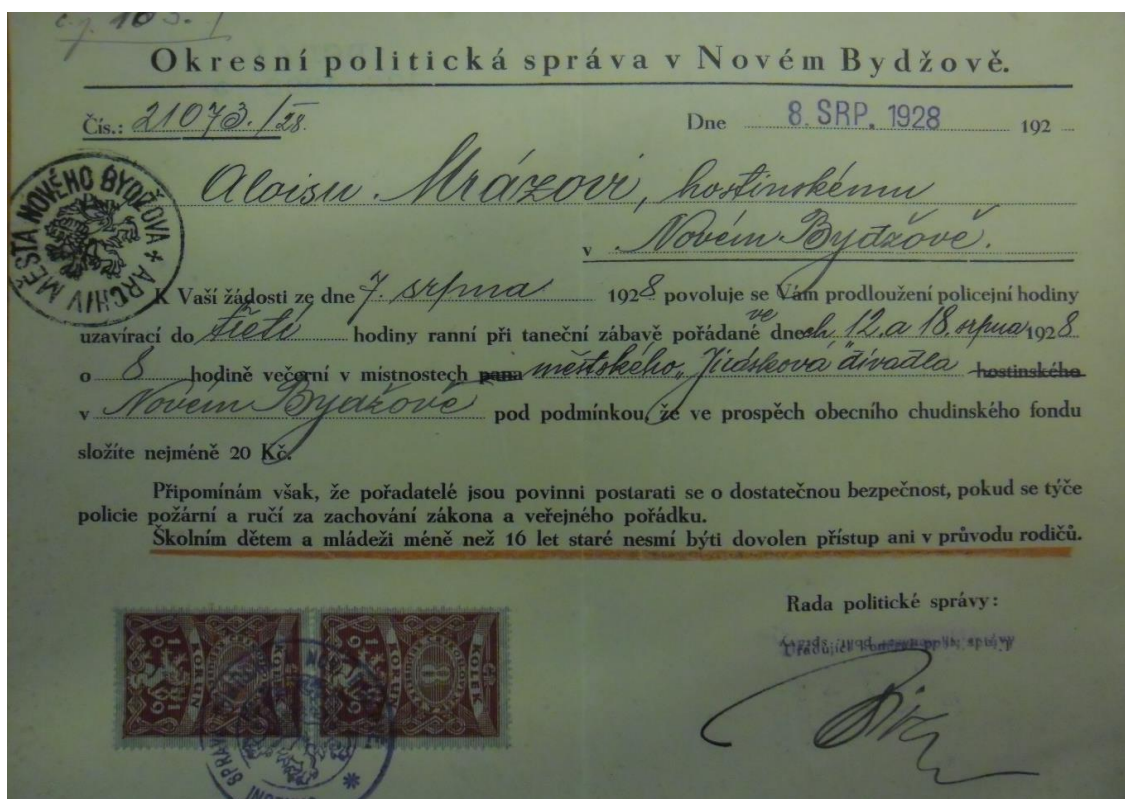
Korespondence 1928

Agenda merendy roku 1928 obsahuje Prezenční listinu účastníků sjezdu reálného gymnázia Nového Bydžova. Prezenční listinu účastníků slavnostní valné hromady Sdružení studentstva novobydžovského. Zajímavostí je i pokladníková zpráva o hospodaření sdružení při merendě, kde se pokladník rozepisuje o konkrétních akcích pořádaných při merendě a jejich finančních ziscích. Pokladník udává, že za Pomněnky byl příjem 8721,- Kč výdej 4382,-Kč zisk 4338,-Kč. Na sportovním dnu sdružení prodělalo, neboť podle pokladníkovy zprávy byl příjem 191,50 Kč výdaj 301,70 Kč deficit tedy 110,20 Kč. Celková finanční zpráva o průběhu merendy byla pozitivní, neboť z merendy byl zisk 4043,62 Kč. Dostí zachovaným dokladem je i smlouva s pojišťovnou Slávia o pojištění zahradní slavnosti proti škodám způsobeným povětrnostními srážkami. Další agendou jsou smlouvy o pronájmech, pak také různé kolkované žádosti, oznámení a povolení.⁷⁰

⁶⁸ Bohumil Liebl, *126. merenda*, in Pomněnky 127. merendy 1934, Nový Bydžov, 1934, č.1, s.6-8

⁶⁹ *126. Studentská merenda*, in: Týden, orgán československé národní demokracie, Nový Bydžov, červenec 1928, ročník. II, č.29.

⁷⁰ Státní okresní archiv Hradec Králové, Sdružení studentstva novobydžovského Nový Bydžov, NB-SSM 1888-1948, inv.č1027,sign.DCI-1 merenda 126.-1928, kart.č.1,prosinec 1961.

Obr. č. 12. Žádost o prodloužení policejní hodiny

127. Merenda 1934

127. Merenda roku 1934 byla třetí merendou, která se konala od vzniku Československé republiky. Tato merenda se konala u příležitosti údajného 200. výročí studentského praporu a 100. výročí vzniku národní hymny. Byla spojena také s právě probíhající výstavou novobydžovského kraje. Na výstavě mělo SSN svou vlastní expozici, na které prezentovalo svoji činnost nejen o merendách.

Tato merenda se do povědomí zapsala také díky jménu pantáty merendy JUDr. Karla Englera, který byl o pár let později zavražděn nacisty.⁷¹ Jeho osud patří k nejznámějším, neboť tento pantáta byl v roce 1942 zatčen gestapem a odvezen na Zámeček v Pardubicích, kde byl 3. července popraven zastřelením. Stal se tak první obětí heydrichiády z Nového Bydžova.

V zasedací síni radnice za předsednictví Dr. Jana Kaprase, profesora Karlovy univerzity se konala slavnostní valná schůze SSN, v níž byla provedena volba pantáty a panímámy 127. merendy. Zvoleni byli JUDr. Karel Engler a slečna Jarča Tamchynová studující novobydžovské gymnázium. Členové merendního výboru JUDr. Karel Engler,

⁷¹R. Paul, *Za Dr. Karlem Englerem*, in Merendní listy, Časopis vydávaný Sdružením studentstva novobydžovského u příležitosti 128. merendy, Nový Bydžov, 24. srpna 1946

předseda, JUDr Karel Kolář, pokladník, Ing. V. Sadler, jednatel, Juc Jan Hezký, ceremoniář.

Obr. č. 13: Pantáta a panímáma merendy z roku 1934

SSN 8. dubna uspořádalo Slavnostní akademii, která zahájila 127. merendu. Ráz akademie byl dán heslem „Bydžov jmen známých i zapomínaných“. Při této akademii byla prezentována hudební i literární díla zemřelých bydžováků. Autorem námětu byl Ing. p. V. Sacher.

Dne 20. a 21. května u příležitosti 100. výročí vzniku naší hymny „*Kde domov můj*“, bylo uvedeno představení divadelní hry „*Fidlovačka*“. Hra těšila se velkému zájmu veřejnosti a konala se v rámci merendních slavností.⁷²

V červnu povolila městská rada zorganizovat Sdružení studentů novobydžovských veřejnou sbírku na obnovu Karolína. Město 16. června ožilo zpěvem studentstva, které pořádalo v rámci merendy četná dostaveníčka.

Z nejúchvatnějších dnů výstavních byla neděle 8. července, kdy se konala 127. studentská merenda, již se zúčastnili i tři univerzitní rektori Karel Domin Karlova univerzita, dále designovaní rektori univerzity v Brně a Bratislavě Dr. Jan Krejčí a Dr. Antonín Kolář.

⁷² Státní okresní archiv Hradec Králové, Archiv města Nový Bydžov, Pamětní kniha města Nový Bydžov 1933-1976, 1934, inv.č. 1001, ident.č. xp 244, s.84.

Dějištěm slavnosti bylo Masarykovo náměstí. Národní rada československá přijala protektorát slavnosti a vyslala na merendu svého místopředsedu N. S. poslance F. Ježka. Poté před radnicí slavnostní řečník K. Domin vroucně promluvil k přítomným a zejména studentstvu, jemuž kladl na srdce, aby kráčelo ve šlépějích našich velikánů. Pak následovaly projevy F. Ježka a hejtmana Fr. Tamadyna. Městský radní Alois Janata poděkoval všem přítomným vzácným hostům a zarazil hřeb do žerdi starého studentského praporu s prosloveným heslem „Město Nový Bydžov své mládeži v uznání krásné minulosti a s přáním stejné budoucnosti“. Po hymně byl prapor slavnostně odnesen do městského muzea.⁷³

Také byl uskutečněn tradiční švestkový výlet tentokrát do Skřivan. Bylo připraveno celkem 3000 švestkových knedlíků a vítěz soutěže Jindřich Bureš pořádal 111 knedlíků.⁷⁴ Švestkový výlet 1934 se konal v oboře pana továrníka Palounka ve Skřivanech. Výlet byl s hudbou, tancem, závody a pořadatelé vybírali určené vstupné. Podle tehdejšího § 1 podléhala zábava dávce ze zábav. Obecní úřad Skřivany zaslal výměr této dávky pořadatelům a v zaslaném dopise žádá SSN, aby zaplatili správný poplatek 250 Kč do obecní pokladny a 40 Kč do chudinské pokladny.⁷⁵

Merenda byla ukončena tradičním Merendním plesem.

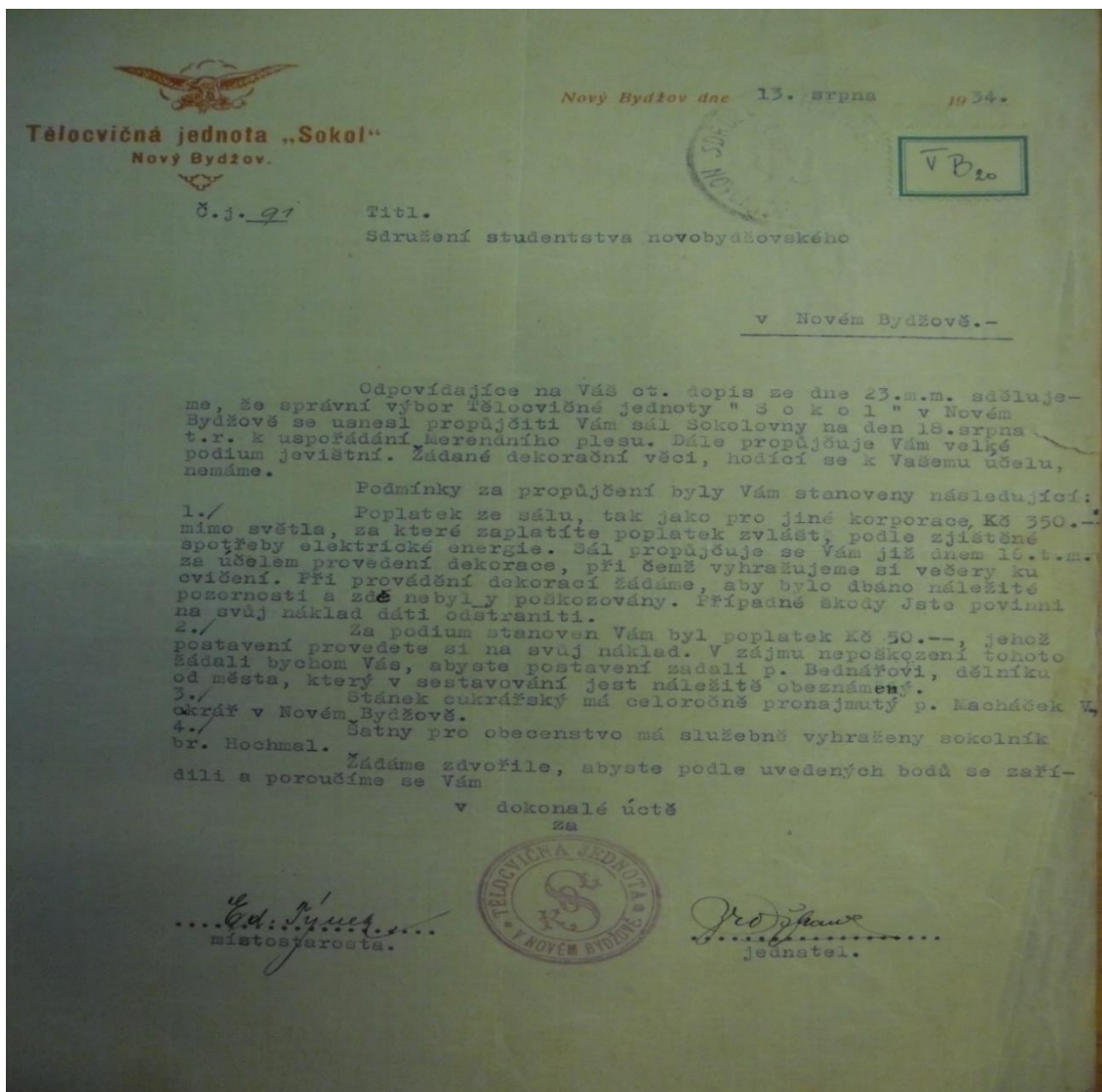
Korespondence 1934

V agendě merendního výboru, která je uložena v okresním archivu nalezneme korespondenci, kdy například sdružení studentstva žádá atleticko-fotbalový klub, aby v době merendy nepořádal žádnou jinou akci. Dále tam můžeme najít dopis, ve kterém jednomu z hlavních hostů popisují celkový průběh (harmonogram) jeho návštěvy. Je tu i žádost poslaná na radiožurnál o vysílání rozhlasového přenosu z hlavních merendních dnů a jejich další komunikace. Spis obsahuje i žádost na svaz Středolabských elektráren na instalaci osvětlení v lipové aleji ve formě sponzorování. Jsou tu i upomínky o nezaplacení závazků SSN. Jednou z nich je i upomínka Obecního úřadu ze Skřivan, který žádá poplatek za konání Švestkového výletu. Dalším dokumentem je komunikace SSN a Sokola NB o zapůjčení Sokolovny k pořádání Merendního plesu.

⁷³ Městské muzeum Nový Bydžov, Památní kniha merendy v Novém Bydžově, inv.č.1169, Rok 1934, s.196-197.

⁷⁴ Městské muzeum Nový Bydžov, Památní kniha merendy v Novém Bydžově, inv.č.1169, Rok 1934, s.174.

⁷⁵ Státní okresní archiv Hradec Králové, Sdružení studentstva novobydžovského Nový Bydžov, NB-SSM 1888-1948, inv.č.1027,korespondence k merendám 1934, kart. č. 1, prosinec 1961.

Obr. č. 14: Smlouva o zapůjčení sokolovny

Dalším z dokumentů jsou zápisy ze schůzí SSN. V nichž se můžeme dočíst, jaké problémy muselo vedení SSN řešit. Sestavovalo kandidátky na merendní výbor, řešilo finanční situaci sdružení a různých podniků. Pověřovalo členy úkoly a funkcemi. Jednalo o Pomněnkách a zvolilo hlavního redaktora a redakční radu. Navrhovalo a sestavovalo program merendy a jinou organizační agendu.

Finanční zprávy poukazují na to, že ne všechny podniky konané SSN jsou výdělečné, a na schůzi z 24. ledna 1934 byla v pokladní zprávě přednesena informace, že SSN je v dluhu 5758,-Kč.⁷⁶ Merendní výbor musel organizačně zajistit všechny pořádané akce. Například u Švestkového výletu zajistit bufet a kdo bude vařit švestkové knedlíky. Jednou z kuriozit je také, že merendní výbor řešil pojištění zahradní slavnosti

⁷⁶ Státní okresní archiv Hradec Králové, Sdružení studentstva novobydžovského Nový Bydžov, NB-SSM 1888-1948, inv.č7, č.JAF. 1027, korespondence k merendám 1934, kart.č.1.

a švestkového výletu proti nepřízní počasí. V těchto zápisech se dočteme, jaké úsilí, času a elánu museli všichni kolem merendy vynaložit. Po finanční stránce merenda roku 1934 skončila sice bez finanční ztráty ale také bez zisku. Můžeme se také dočíst o sporech mezi členy, které se musí ke zdaru akce vždy vyřešit.⁷⁷

7.6. Merendy 1945 až 1989

Činnost spolku SSN byla za II. světové války zastavena a obnovena až v roce 1945. V rozmezí let 1939 až 1945 se obětmi 2. světové války stali nejen členové Sdružení studentů novobydžovských ale i řada profesorů a studentů, kteří prošli Bydžovským gymnáziem. Nejznámější z nich je osud JUDr. Karla Englera, ale obětmi je i řada dalších, například. RNDr. František Ulrich, profesor a doktor nepřežil řádění gestapa, František Bodlák, redaktor, Aleš Tůma, Miroslav Potůček-studenti gymnázia a mnoho dalších.

128. Merenda 1946

128. Merenda v roce 1946 byla první merendou obnovenou po 2. světové válce. Hrdá slavnost studentů a odkaz na národní cítění velel znovuobnovenému SSN uspořádat merendu jako oslavu svobody, studentského mládí a vzpomínky na oběti války.

128. merenda se konala u příležitosti 200. výročí vzniku novobydžovských merend za plné podpory místního národního výboru. Pokladna SSN byla prázdná a jen málo členů obnoveného spolku se účastnilo předešlé merendy. Přesto byla svolána členská schůze i se zástupci MNV a ONV, na které se odhlasovalo konání merendy. Bylo tedy rozhodnuto, že 128. merenda bude a mohly začít přípravy.

Když bylo rozhodnuto o konání merendy, bylo 16. listopadu 1945 odvysíláno v královehradeckém rozhlasu pásmo s názvem „*Nový Bydžov, město studentských merend*“ od autora Antonína Langra. 1. prosince 1945 pak pražský rozhlas vysílal pásmo JUDr. Drašnera, Juc. Kubeláka a Antonína Langra „*Věnný Bydžov, město studentské tradice*“.

Zkušenosti s pořádáním merend mladým začali předávat bývalí studentští pracovníci jako např. Drašner, Janata, Jošt a mnoho dalších.

Byl zvolen merendní výbor ve složení J. Maštálka předseda, MUC A. Jošt místopředseda, JUC. F. Formánek jednatel, F. Haltuf, J. Dvořák, pokladníci, J. Cán,

⁷⁷ SOKA HK, NB-SSM 1888-1948, inv.č7, č.JAF. 1027, korespondence k merendám 1934, kart.č.1.

K. Čížek, F. Dušánek, praporečníci, MUDr. I. Frýba J. Kabelák ceremoniáři, vzniklo i mnoho nových funkcí referentů - sjezdový referent, společenský referent, tiskový referent, referent zájezdu SSZ a sportovní referent. Záštitu nad 128. merendou přijala Karlova univerzita, ONV a MNV.⁷⁸

Oficiálně merenda začala 13. dubna 1946, a to zazněním písně „Gaudeamus“ ze slavnostně ozdobené věže děkanského kostela. Následující den byla dle merendní tradice zahájena v Jiráskově divadle merendní akademie (umělecké literární pásmo) ukončená výborovou schůzí, na které se předsednictvo usneslo, že z výtěžku bude zřízen fond JUDr. Karla Englera, pantáty 127. merendy popraveného německými okupanty.

20. dubna akademici sehráli v Jiráskově divadle Tylovu *Fidlovačku*. 18. května se konal Merendní věneček. Na tomto věnečku v sále Sokolovny byl přítomen tehdejší ministr zdravotnictví Dr. Procházka.

Na hradeckých rozhlasových vlnách se v červnu odvysílalo pásmo „*Na studentské merendě v Novém Bydžově*“.⁷⁹ V rozhlase se merenda neocitla jen před jejím konáním jako reklama, ale také v jejím průběhu, a to záznamem ze švestkových závodů. Dále byla natočena slavnost na počest delegátů Světového studentského kongresu.

Na konci června se jako součást merendy konal také Juvenáles obdoba Majálesu. Při této třídní akci se konal cirkusový průvod, fotbalové utkání mezi mediky a právníky v humorném stylu, štafetový běh na náměstí a posezení v Bromovského zahradě⁸⁰ s lyrickým pásmem a koncertem. Po Juvenálesu se 3. července konala na hřbitově vzpomínka na JUDr. Karla Englera.

Pomalu se blížily hlavní merendní dny, a tak na studentské schůzi v restauraci U Mrázů byl zvolen Miloš Zahradník jako pantáta merendy a panímámou byla zvolena Věra

⁷⁸ Státní okresní archiv Hradec Králové, Archiv města Nový Bydžov, Pamětní kniha města Nový Bydžov 1933-1976,1934, inv.č 1001, ident.č..xp 244, s.386.

⁷⁹ Státní okresní archiv Hradec Králové, Archiv města Nový Bydžov, Pamětní kniha města Nový Bydžov 1933-1976,1934, inv.č 1001, ident.č..xp 244, s.387.

⁸⁰ Při konání merend se můžeme dočíst, že některé akce se konaly v Bromovského zahradách, náležející k Bromovského vile. Dnes se zde nachází budova Mateřské školy v ulici Františka Palackého. Vila s pozemky patřila majiteli prvního cukrovaru ve městě založeného v roce 1841. Roku 1858 cukrovar s pozemky a vilou patřil dalšímu majiteli, továrníku Lendekovi. Po zániku starého cukrovaru v roce 1873 odkoupil vilu i část dalších staveb s okolními pozemky továrník Bromovský. Jeho rodina užívala objekty s upravenou zahradou až do roku 1925. V roce 1925 okresní správní komise v exekuční dražbě konané 30. dubna koupila budovy a pozemky Bromovského vily za 490.000 Kč, aby tam byl umístěn okresní sirotčinec, dětský domov, poradna matek a jiné instituce pro péči o mládež. V letech 1973 až 1975 přístavbou bývalé Bromovského vily vznikla nová Mateřská škola, která byla slavnostně otevřena 30. srpna 1975.

Formánková (oficiálně byli pantáta a panímáma potvrzeni až na mimořádné valné hromadě).⁸¹

Obr. č. 15: Pantáta a panímáma merendy z roku 1946

Poté se konala tradiční merendní zastaveníčka u panímámy a pantáty. Zastaveníčko se tentokrát nekonalo u panímámy a pantáty doma, jak bylo zvykem, ale v restauraci U Mrázů, kam kromě studentů přišli i pozvaní hosté a všichni tak byli pohoštěni. Byla to změna proti dřívějším merendám, a to díky špatným zásobovacím poměrům po válce. Při této merendě studenti také odpracovali přes 2500 hodin na merendních brigádách.

Před hlavními merendními dny odvysílal Rozhlas Praha I. pásmo ke 200. výročí merendy.

V hlavní merendní dny 11. a 12. srpna byl zahájen sjezd bývalých žáků novobydžovského gymnázia,⁸² dále jako program byl vzdán hold panímámě a pantátovi,

⁸¹ Antonín Langr, *O 128. Merendě*, in *Pomněnky 128. Studentů novobydžovských*, Nový Bydžov, 1946, s.27-32.

⁸² Dr. Julius Řehák bývalý žák a poté člen profesorského sboru gymnázia Nový Bydžov, později ředitel reálného gymnázia v Jilemnici zemřel 12. srpna 1946 při autonehodě, když jel na sraz abiturientů do Nového Bydžova, konaný v rámci merendy.

na kterém jako hosté vystoupili ministr financí Dr. Jan Dolanský, rektor Karlovy univerzity profesor Dr. Bydžovský, profesor Dr. Němec, zástupce ministra školství Dr. Jedlička a ostatní hosté.

Studentům bylo slavnostně předáno dřevo a pivo od města a pivovaru dle tradice. A podle tradice byly do žerdi studentského praporu zatlučeny zlaté hřeby, tentokrát nejen za panímámu a pantátu merendy, ale také za Karlovu univerzitu, Světový kongres studentstva, MNV a ONV.⁸³

Obr. č. 16: Sud piva pro studenty 1946

Po těchto ceremoniích se průvod odebral do Bromovského zahrady, kde se konal zahradní koncert Královéhradecké vojenské kapely. Koncert se vydařil, ale večerní zábavu zhatil déšť. Veselice se ale přesto konala, a to pro mladé v sále U Zlatého anděla a pro starší generaci v sále U Modrého lva. Počasí bylo nejisté, a tak místo výletu na Venturku byly pořádány atrakce, soutěže a zábava v Bromovského zahradě. Následujícího dne byl pořádán věncový průvod na hřbitov za zemřelé profesory a žáky gymnázia. Blížil se konec 128. merendy, a tak byl uspořádán tradiční švestkový výlet tentokrát na Venturku, kde závod v pojídání švestkových knedlíků vyhrál

⁸³ Státní okresní archiv Hradec Králové, Archiv města Nový Bydžov, Pamětní kniha města Nový Bydžov 1933-1976, 1934, inv.č 1001, ident.č.xp 244, s.388.

mladoboleslavský student gymnázia Josef Procházka, který spořádal 90 švestkových knedlíků.⁸⁴

Merenda byla ukončena 24. srpna tradičním merendním plesem v sále Sokolovny.

Všechny tyto události byly zaznamenány a vycházely ve studenty vydávaných Merendních listech. Kromě Merendních listů studenti vydávali také Pomněnky. Tato studentská merenda skončila a nikdo z účinkujících nemohl tušit v jakých bolestech se bude rodit další merenda, a to pod kontrolou totalitního režimu.

Korespondence 1946

Dalšími dohledanými zápisy jsou zápisy ze schůzí SSN k Merendě roku 1946. Probíhají ve stejném duchu jako schůze k merendám předchozím. Předsednictvo muselo rozdělit funkce jednotlivým členům sdružení. Bylo jich více než jindy, jelikož se museli také postarat o zahraniční studentské delegace, vznikly například funkce sjezdového referenta nebo zásobovacího referenta. Výbor musel vytvořit nejen program merendy ale i program pro tyto zahraniční delegace. Výbor taktéž dále řešil finanční stránku merendy a komunikaci s ministerstvy a jinými úřady. Kromě klasických problémů a osobních konfliktů musel výbor řešit i některé složité situace. Jednou z nich bylo to, že se zjistilo, že ze sklepa bylo zcizeno 20 lahví vína a likérů. Výbor například také řešil dobrozdání (posudek) na pana Špačka. To bylo výborem v hlasování zamítnuto s tím, že se nechoval tak, jak by se slušelo na dobrého Čecha. To je jen několik ukázek, co vše muselo předsednictvo SSN řešit.⁸⁵

129. Merenda 1957

129. merendu roku 1957 můžeme bez ostychu pojmenovat jako zakázaná merenda, byla také první a poslední merendou konanou za totalitního režimu. Tato merenda byla uspořádána přesně po 11 letech od té předchozí v roce 1946.

Pod vlivem totalitního komunistického režimu byla tato merenda trochu odlišná od předchozích. Sdružení studentstva novobydžovského byl těsně před zrušením, jako mnoho dalších organizací, které nebyly pod kontrolou tehdejšího režimu. Ale i přesto se novobydžovští studenti dohodli, že po 11 letech obnoví tradici studentské merendy.

⁸⁴ Antonín Langr, *Něco o hlavních merendních dnech*, in Merendnílisty, Časopis vydávaný Sdružením studentstva novobydžovského u příležitosti 128. merendy, Nový Bydžov, 9. srpna 1946

⁸⁵ Státní okresní archiv Hradec Králové, Sdružení studentstva novobydžovského Nový Bydžov, NB-SSM 1888-1948, inv.č.2, č.JAF 1027, kniha.č.2, Zápisy merendního výboru 1946.

Informace o merendě studenti sháněli od pamětníků předešlých merend. Největší boj měl ale teprve začít. A to s komunistickými orgány, které musely akci povolit. Za tímto účelem byl sestaven tradiční merendní výbor, ale režim tradicím moc nepřál, a tak byl merendní výbor přejmenován na merendní komisi a studentská merenda dostala název „*Merenda studentů a mládeže Novobydžovska*“ Nakonec OV KSČ, který měl rozhodující slovo, tuto slavnost studentů povolil.⁸⁶

Členy merendního výboru byli: Josef Ludvík-předseda, student medicíny, Zdena Malá-jednatelka, Stanislav Bartoš-pokladník, student ČVUT, Jarda Hrouda-kronikář, student přírodovědné fakulty, MUDr. Jan Maštálka (předseda merendy 1946), Ing. Miloš Zahradník (pantáta poslední merendy), Franta Hynek-praporečnick a Jan Bradna jako ceremoniář. Podle tradic byl zvolen pantáta Jan Mašek i panímáma merendy Eva Podlipná.

Obr. č. 17: Pantáta a panímáma merendy z roku 1957

Záštitu nad merendou přijali představitelé města, svazu mládeže, a dokonce orgány KSČ. Všem těmto institucím to pak bylo vytýkáno. Na akci bylo potřeba dostatek peněz, proto se už rok před merendou tedy roku 1956 konaly první akce.

⁸⁶ Jindřich Bradna, *O studentské merendě v roce 1957*, Novobydžovský zpravodaj, Nový Bydžov, 2004, ročník XXXI, č.6-7, s.23.

Jednou z těchto akcí byl Ples mládí, který měl vnést do podvědomí veřejnosti, co se bude konat příští rok. V témže roce byla uvedena v Novém Bydžově hra Nazima Hikmeta-satirická komedie parodující kult osobnosti J. V. Stalina. Po uvedení této hry orgány KSČ zbystrily a snažily se konání merendy zhatit. Merendnímu výboru nastaly časy obhajování a vysvětlování.⁸⁷

Do merendní komise byla přidělena zástupkyně dělnické mládeže Věra Udatná. Bylo také dohodnuto, že merenda bude uváděna jako akce pořádaná k VI. Světovému festivalu studentstva a mládeže v Moskvě. Byli také jako dohlížitelé delegováni z KV KSČ soudruzi Máslo a Tomášek, kteří měli dohlížet na správné ideologické směřování merendy.⁸⁸

Jak macešsky se choval tehdejší režim můžeme usoudit i z toho, že v Památní knize Nového Bydžova jsou předešlé merendy s hrdostí zaznamenávány, jen o merendě v roce 1957 tam není v kulturních akcích obce ani zmínka, naproti tomu tam jsou vychvalovány akce pořádané pionýrem a ČSM.

Další akcí režimu proti merendě bylo to, že nesměly vyjít Pomměny, i když byly sepsány a připraveny do tisku. Před tiskem musely projít schválením na OV KSČ, kde se prý bohužel ztratily. To vše režimu nestačilo, a proto byla vyslána komise na kontrolu hospodaření s penězi. Jaký to paradox, když si uvědomíme, že příspěvek na merendu nebyl žádný a peníze si museli studenti vydělat na různých akcích sami, a to v celkové výši 20.000,- korun. Tento obnos pak věnovali na fond obrazové galerie tzv. Gallatově síni.⁸⁹

Dále režim uvažoval o vyhození některých účastníků merendy z vysoké školy, naneštěstí se tak nestalo, ale měli to zapsané v kádrových materiálech. Trestu ale neušel Dr. Václav Marik, tehdejší ředitel gymnázia, který byl přeložen. Co se ale režimu podařilo zhatit a zakázat, byl švestkový výlet. A to za vydatné podpory delegáta krajské konference ČSM.

Přes všechny tyto peripetie se podařilo merendu v hlavní dny uskutečnit a také i všechny připravené akce. První akcí byl Ples mládí, dále literární pásma se slavnostní

⁸⁷ Jindřich Bradna, *O studentské merendě v roce 1957*, Novobydžovský zpravodaj, Nový Bydžov, 2004, ročník XXXI, č.6-7, s.24.

⁸⁸ Jindřich Bradna, *O studentské merendě v roce 1957*, Novobydžovský zpravodaj, Nový Bydžov, 2005, ročník XXXII, č.2, s.18.

⁸⁹ Jindřich Bradna, *O studentské merendě v roce 1957*, Novobydžovský zpravodaj, Nový Bydžov, 2005, ročník XXXII, č.3, s.19-20.

akademií. Na slavnostní akademii dne 3. března 1957 promluvil k přítomným návštěvníkům i zástupce MSS soudruh Nasir Refata z Iráku. K návštěvníkům promluvil plamenným projevem proti kapitalismu, imperialismu a ve jménu boje za svobodu a světového míru.⁹⁰Další akcí byl koncert rodáků, merendní věneček, Juvenáles (místo majálesu), předmerendní ples.⁹¹

To vše i se zachováním tradičních obřadů jako předávání praporu, zatloukání hřebů, převzetí svíček, dřeva a piva. Pro představu si můžeme na fotografiích porovnat velikost sudu piva z roku 1957 oproti dnešním velikostem.

Obr. č. 18: Sud piva pro studenty 1957

Při hlavních merendních dnech v srpnu se na náměstí konala pouť, proto některé akce musely být přesunuty do pivovarské zahrady. Průběh hlavních akcí merendy v roce 1957 natáčelo tehdy i merendní filmové studilo MAFIS (Mařas – Fišer), a hlavní dny i Česká televize. Pominout nelze ani ustavení Sboru starších, který byl výrazem morální podpory i aktivní účasti bývalých absolventů gymnázia a aktérů předchozích merend,

⁹⁰ *Řeč zástupce MSS soudruha Nasira Rafata z Iráku, přednesena na slavnostní akademii dne 3. Března 1957 v Novém Bydžově*, in *Večerní Bydžov*, Nový Bydžov, květen 1957, roč.1, číslo. 1, s.3

⁹¹ Jindřich Bradna, *O studentské merendě v roce 1957*, *Novobydžovský zpravodaj*, Nový Bydžov, 2005, ročník XXXII, č.1, s.19.

ale i vznik Pochodu 129. merendy, jehož autorem byl klavírista, aranžér, jazzman a absolvent gymnázia z roku 1943, Čestmír Mrzena.⁹²

Při hlavních merendních dnech v pátek 9. srpna 1957 zazněl Gaudeamus z věže sv. Vavřince, který oznamoval začátek merendy a dostaveníček. Sobota byla ve znamení fotbalového utkání “Muži v bílém versus Muži v taláru“, dále proběhl II. Koncert rodáků a pak následoval přátelský večer s hudbou a tancem. V neděli byl průvod s alegorickými vozy. Průvod došel na náměstí, kde také probíhaly proslovy různých hostů. V pondělí probíhaly prohlídky gymnázia, uskutečnil se průvod na hřbitov k uctění památky zesnulých profesorů a studentů a následoval posvícenský večer s hudbou a tancem.⁹³ Na závěr 129. merendy se uskutečnil Merendní ples. Tato první merenda po roce 1948 byla výrazně ovlivněna zásahy politických úřadů a další merendy už úřady nepovolily a tak bylo konání merend na desítky let přerušeno. Merendy se podařilo znovu oživit až po pádu totalitního režimu.

7.7. Merendy po roce 1989

130. Merenda 1998

10. srpna 1991 se konal sjezd současných a bývalých studentů novobydžovských. Tohoto setkání se účastnili i aktéři merend z let 1934, 1946 a 1957. Tito účastníci zavzpomínali na merendy a vznikl nápad na oživení tradice studentských merend. Všem bylo ale jasné, že se musí skloubit zkušenost z pořádání merend s elánem mládeže a zápalem pro věc. V říjnu se uskutečnila informační schůzka a pokus naplánovat 130. studentskou merendu na rok 1993, kdy gymnázium slavilo 120. výročí. To se však nezdařilo. Obnovenou merendu se podařilo uskutečnit při 125. výročí založení gymnázia, a to roku 1998. Po jednačtyřiceti letech se tedy podařilo obnovit starodávnou tradici studentských merend. Merenda se uskutečnila 26. -27. června 1998.⁹⁴ Studenti při této merendě dodržovali některé staré tradice, ale také ji obohatili o nové prvky, které přináší každá nová generace. Znovuobnovené merendy už neorganizují studenti jak tomu bylo zvykem u předchozích merend ale organizování se chopili pánové Prokop, vedoucí muzea, Štoček, zastupitel, Orel, učitel, a paní Kučerová, kulturní referentka.

⁹²Jindřich Bradna, *Přehled dějin novobydžovských merend*, Novobydžovský zpravodaj, Nový Bydžov, 2011, ročník XXXVIII, číslo 1 únor 2011, st. 22-23

⁹³ Jindřich Bradna, *O studentské merendě v roce 1957*, Novobydžovský zpravodaj, Nový Bydžov, 2005, ročník XXXII, č.2, s.17-18.

⁹⁴ *Vivat 130. merenda*, Novobydžovský zpravodaj, Nový Bydžov, prosinec 1997, ročník XXIV, č.5-6, s.7.

Obr. č. 19: Pantáta a panímáma merendy z roku 1998

Pantátou merendy byl zvolen Vítězslav Hezký a panímámou se stala Martina Filipová. Program merendy začal podle starých tradic. Studenti obdrželi prapor a 2 sudy piva a byl vzdán hold panímámě a pantátovi.⁹⁵ Poté se uskutečnily sportovní soutěže nejen mezi studenty středních škol, ale i studenty a kantory. Uskutečnilo se také kladení věnců u památníků odboje na místním hřbitově. Proběhl vzpomínkový pořad o historii merend. V klubu Mekka proběhl koncert revivalových kapel a večer se uskutečnil Merendní ples, kde zahrál orchestr V. Hybše. Druhý den slavnosti pokračovaly merendními recesemi, atrakcemi a hudbou. Od 13 hodin proběhl průvod abiturientů gymnázia a účastníků merendy na náměstí, kde nadále probíhala produkce hudebních skupin, která byla prolínána vzpomínkami účastníků minulých merend. Večer pak v kulturním domě v Králíkách pokračoval Sjezd abiturientů gymnázia v Novém Bydžově.⁹⁶ Při této merendě nemohli studenti závodit o švestkového krále, a tak sáhli k inovaci, a to pojídání špaget. Na této merendě se oznámilo konání další merendy, a to v roce 2005 u příležitosti 700 let Nového Bydžova.

⁹⁵Jaroslav Prokop, *Vivat gymnasium Vivat merenda*, Novobydžovský zpravodaj, Nový Bydžov, srpen 1998, ročník XXV, č.3, s.1-3.

⁹⁶ *Program oslav 125. výročí gymnázia a 130. merendy*, Novobydžovský zpravodaj, Nový Bydžov, červen 1998, ročník XXV, č.2, s..6-7.

130. merenda ale již probíhala v jiném duchu, některé tradice se zachovaly, některé zanikly a snad nové vznikly. Merendy byly přesunuty na jiné datum, neboť na náměstí dostaly přednost atrakce. Ale i tak nastalo vzkříšení merend i když v trochu jiné podobě.

131. Merenda 2005

Tento rok se merenda konala společně s oslavami 700. výročí založení Nového Bydžova. Oslavy výročí založení města probíhaly 15. -19. června 2005. Samotná 131. studentská merenda probíhala ve dnech 17. -18. června 2005 jako součást oslav města. Organizátory merendy byly opět pánové Prokop, Štoček, Orel a paní Kučerová jako u předešlé merendy v roce 1998.⁹⁷

Obr. č. 20: Pantáta a panímáma merendy 2005

Panímámou merendy se stala Veronika Saidlová a pantátou Jiří Rejthárek. Začátek merendy odpovídal starodávným tradicím příjezdem pantáty a panímámy na radnici. Studenti obdrželi prapor a 2 sudy piva. Program pokračoval soutěžemi studentů středních škol. Studenti nezapomněli ani na kladení věnců na místním hřbitově.

Od 17 hodin na náměstí probíhal minifestiválek, kde vystoupilo 7 kapel mezi nimi např. Wohnout. V divadle také probíhala u příležitosti založení DJ Jirásek hra Fidlovačka.

⁹⁷ Zuzana Kučerová, 700. Výročí založení města Nový Bydžov aneb Jak jsme slavili, Novobydžovský zpravodaj, Nový Bydžov, srpen 2005, ročník XXXII, č.4, s.6.

Sobota začala staročeským jarmarkem doprovázený kulturním programem, a to vystoupením ZUŠ Nový Bydžov, vystoupením mažoretek a koncertem skupiny Kantoři. Vystupovala zde i šermířská skupina ABBACA. Od 14 hodin se konal Slavnostní průvod v dobových kostýmech. Večer byla merenda zakončena Merendním plesem.⁹⁸ I na této merendě bylo přítomno mnoho významných hostů. Jednou z nich byla i poslankyně a rodačka z Nového Bydžova Mgr. Anna Čurdová.

132. Merenda 2010

U příležitosti konání 132. studentské merendy byla v městském muzeu otevřena stálá expozice věnovaná studentským merendám pod názvem Vivat merenda!

132. studentská merenda se konala u příležitosti 705. let od založení města Nový Bydžov. Slavnosti studentských merend se konaly 25. června 2016. Organizátory merendy byly opět pánové Prokop, Štoček, Orel a paní Kučerová.

Obr. č. 21: Pantáta a panímáma merendy 2010

Panímámou merendy se stala Zuzana Česáková a pantátou byl Michal Louda. Pantáta s panímámou byli přivítáni na radnici a po proslovech obdrželi zástupci studentů podle tradice od starosty města prapor, na který připevnili stuhu a obdrželi také 2 sudy piva. Studentská merenda tak mohla být zahájena. Slavnosti pokračovaly na náměstí, kde byl

⁹⁸ 700. výročí založení města, Novobydžovský zpravodaj, Nový Bydžov, červen 2005, ročník XXXII, č.3, s.2.

do repliky praporu podle tradice zatlučen ředitelem gymnázia PaedDr. Jaroslavem Šedivým zlatý hřeb. Panímáma s pantátou také rozvezli květiny k pamětním deskám v Novém Bydžově. Merendy se zúčastnilo také mnoho hostů. Byli to hosté z partnerských měst Brezna (Slovensko) a Nadlac (Rumunsko).⁹⁹ Oslav se aktivně účastnili i umělci z Brezna, kteří předváděli své umění v dřevosochání. Na náměstí také probíhaly různé soutěže mezi studenty, kterých se účastnili i studenti z oravského Tvrdošína, kteří byli tou dobou na výměnném pobytu. Na náměstí také vystoupila skupina Kantoři. Od 17 hodin probíhal na náměstí koncert hudebních skupin X. poschodí z Brezna, Beatles revival a TotalRandal. Merenda večer pokračovala tradičním Merendním plesem v místní sokolovně. Tento ples probíhal ve znamení filmových postav. Tímto plesem byla slavnostně ukončena 132. studentská merenda.¹⁰⁰

133. Merenda 2015

Zatím poslední studentská merenda se konala v roce 2015 a opět to bylo společně s oslavami města, které tentokrát oslavovalo 710 let založení města, a také slavili 150 let Novobydžovské radnice. Studentské merendy se tak vlastně staly součástí oslav města.

Obr. č. 22: Pantáta a panímáma merendy 2015

⁹⁹ Marcela Česáková, *Oslavy 705.výročí založení města*, Novobydžovský zpravodaj, Nový Bydžov, srpen 2010, ročník XXXVII, č.4, s.3.

¹⁰⁰ *132. merenda*, Novobydžovský zpravodaj, Nový Bydžov, červen 2010, ročník XXXVII, č.3, s.14.

Doba pokročila, moderní technologie vládnu světu a ani studentská merenda se jim nemohla vyhnout. Volba panímámy a pantáty tentokrát probíhala na internetu, kde si sami studenti hlasováním vybrali zástupce studentů, pantátu a panímámu z několika adeptů. V internetovém hlasování byl vybrán Martin Hruška jako pantáta merendy a panímámou se stala Míša Příbylová.

Organizátoři merendy: Lukáš Rosůlek, učitel 29. let, Martin Holek, referent 29. let, Jan Kohout, vedoucí muzea v Novém Bydžově 28. let, Matěj Novotný, ceremoniář. Všichni členové SSN. Podle nové legislativy musel být roku 2014 SSN znovu zaregistrován. Jeho předsedou se stal Jan Kohout. SSN má nyní celkem 18 členů. Jedním z organizátorů studentské merendy byl také Martin Holek toho času televizní reportér na TV Nova.

Moderní technologie nezasáhly jen do volby pantáty a panímámy, ale byly vytvořeny i prezentační internetové stránky, které obsahují historické okénko, program merendy a také je tu galerie s videi a fotografiemi ze 133. studentské merendy. Organizátoři také vydávali Merendní zprávy na tzv. TV Merenda. Pořizovali videa ze všech konaných akcí. Organizátorům se povedlo odprezentovat tradice studentských merend i na televizi Nova v pořadu Snídaně s Novou. To vše umísťovali organizátoři právě na své webové stránky. Organizátoři vytvořili stránky i na sociálních sítích např. Facebook, Twitter. I přes všechny tyto inovace bylo motto merendy „Zábava a tradice“. Merenda byla zahájena v pátek 19. června 2015, a to starobylou ceremonií, při které studenti obdrželi 2 sudy piva a repliku starého studentského praporu, na který byla připevněna stuha 133. studentské merendy. Touto ceremonií symbolicky předal starosta vládu nad městem studentům. Poté program pokračoval studentskými soutěžemi nazvanými Merendní hry s 9 disciplínami. Dalším programem bylo nejen školní grilování, ale hlavně tradiční pojídání švestkových knedlíků, kde se stal vítězem Jakub Trejbal, který za 2 minuty snědl 26 knedlíků. Nad hlavami účastníků probíhala také vzdušná akrobacie letadel. Studenti a žáci se zapsali do České knihy rekordů, když ujeli na kolečkových bruslích vzdálenost z Nového Bydžova až na Sněžku. Souběžně byla veřejnosti otevřena radnice Nového Bydžov. Probíhalo zábavné odpoledne pro rodiče s dětmi. Merendu kromě významných hostů navštívil i televizní reportér Vláďa Hruška, který studoval na zdejším gymnáziu. Účastníci merendy mohli také zhlédnout BMX Show a Show akrobatické skupiny ArtMoving. Večer pak na náměstí vystoupily místní hudební kapely. V Jiráskově divadle bylo uvedeno divadelní představení Limonádový Joe a na

místním fotbalovém stadionu bylo uvedeno v provoz letní kino s filmem Pelíšky. V sobotu 20. 6. 2015 pokračoval na náměstí merendní program zatloukáním hřebů do studentského praporu a křtem knihy prom. hist. Jaroslava Prokopa o novobydžovské radnici. Poté program pokračoval sjezdem a slavnostním pochodem abiturientů gymnázia. Od 15 hodin začal hudební festival, na kterém vystoupily kapely ABBA Rock Show, Imodium, Vypsaná Fixa, Ska“n“Daal, Buty a TING.¹⁰¹ Souběžně s těmito akcemi probíhal na náměstí od rána staročeský jarmark. Studenti mysleli i na ostatní a merenda měla i pomáhat a pro dobročinné účely se konala dražba, na které se dražila např. večere na kostelní věži, tričko s podpisem Michala Davida a mnoho dalšího. Částka 11.200,- Kč byla předána mistryni ČR v paralukostřelbě Šárce Musilové. Vláda studentstva nad městem skončila s úderem půlnoci.¹⁰²

Jak je vidět na této merendě, merendy se vyvíjejí a přizpůsobují době. Při této merendě se konal festival hudby, ale nekonal se tradiční Merendní ples. Ale tak už to chodí a o ples by byl určitě menší zájem než o hudební kapely. Při těchto novodobých merendách se již také nekonala dostaveníčka, výlety na Venturku ani jiné přípravné akce, pouze se v rámci merendy konal RETRO PLES.

8. Shrnutí

Studentské merendy jsou slavnou a starobylou tradicí novobydžovských studentů, které daleko přesahovaly místní rámeček a byly podnikem speciálně bydžovským.

První merenda, která se konala v roce vydání dekretu 1746, tak položila základy dalším merendám konaných v pozdějších letech nikoli však každoročně, jak tomu bylo z počátku, ale za to rozsáhlejší a bohatší obsahem. Původní dvoudenní hodování bylo časem doplněno deklamacemi, hudbou, proslovy, průvody, manifestacemi, divadlem a tím se skromné merendy stali slavnostmi většími, kterých se účastnili místní i cizí návštěvníci. O merendách se psalo v tisku a významní návštěvníci pomáhali šířit pověst bydžovských studentských slavností. Merendy byly bez většího úspěchu napodobovány i jinde a tak zůstaly tyto slavnosti podnikem pouze novobydžovským.

¹⁰¹ 133 studentská merenda oslavy 710 let města 150 let novobydžovské radnice, Novobydžovský zpravodaj, Nový Bydžov, červen 2015, ročník XLII, č.6, s.14-15.

¹⁰²L.Rosůlek, M.Holek, J.Kohout, *Ohlédnutí organizátorů za studentskou merendou*, Novobydžovský zpravodaj, Nový Bydžov, srpen 2015, ročník XLII, č.8, s.5.

Merendy tak propagovaly město a kraj, někdy i za hranicemi naší vlasti a sdružovaly novobydžovské obyvatele i hosty. Dovedly se přizpůsobit době konání, poměrům a moderním proudům a tím byly zachovány dodnes.

Studentské merendy byly slavnosti, které povolila konat zdejšími studenty Marie Terezie v roce 1746 jako odměnu za jejich aktivní účast ve studentských legiích a v bojích o rakouské dědictví. Každá z následujících merend byla ovlivněna nejen dobou, ale i pořadateli, kteří slavnosti přizpůsobovali aktuální době konání. Základní struktura slavností zůstala po celou dobu jejich konání v základu stejná. Studenti pokaždé před konáním merendy podají žádost o příspěvek na merendu a obdrží od městského zastupitelstva podle tradice 2 sudy piva a sáh dříví. Zvolí si pantátu a panímámu merendy jako zástupce studentů, koná se Merendní ples, a zástupcům studentů je propůjčen po dobu konání slavností studentský prapor. Z původně skromných oslav studentské odvahy se v průběhu let staly slavnosti společenského a celoměstského významu.

Merendy prošly několika úseky svého vývoje.

Vývoj merend můžeme rozdělit do několika etap, kdy si každá generace studentů něco z merend ubrala a jiné věci vhodné k době konání zase přidala. K formování slavností dochází po jejich založení, ale k tomuto období nemáme žádné prameny. V etapách vývoje merend se převážně zaměříme na přelomová období a období rozvoje či úpadku merend.

Prvním takovým obdobím jsou 60. léta 19. století, kdy se merendy staly místem setkávání a diskutování o národním obrození a kde se studenti hlásili k národní hrdosti. Takovou významnou merendou byla i merenda v roce 1861, které se účastnila Božena Němcová. Tato merenda se tak bezesporu stala slavností národní.

V 70. až 90. letech merendy skomírají a nekonají se pro svoji finanční náročnost žádné akce, a tak jako jakási náhrada za dvoudenní slavnosti byly pořádány jen merendní věnečky. Merendní věneček byl obdobou merendního plesu s tím rozdílem, že se nekonal za účasti pantáty, panímámy. V původní verzi se merendy podařilo oživit v roce 1888 jako dvoudenní slavnosti, a to právě s volbou pantáty a panímámy a konáním Merendního plesu.

Druhé období merend můžeme nazvat vlasteneckým, neboť po těžkých časech 1. světové války a vzniku Československa studenti v roce 1921 obnovují pořádání merend. Merendy se konaly opět s volbou pantáty a panímámy. Konala se také dostaveníčka a merendy měly vždy vlastenecký podtext. Jako například merenda v roce 1928, která se konala na oslavu 10. výročí vzniku republiky. Merenda v roce 1934 zase oslavovala 100. výročí vzniku národní hymny a merenda v roce 1946 probíhala jako oslava svobody a uctění obětí války.

Třetím obdobím je období zákazu merend, kdy pod dozorem komunistického režimu byla uspořádána jediná merenda, a to v roce 1957, nazývána jako Zakázaná merenda. Někteří její pořadatelé na to doplatili tresty od tehdejšího režimu. Orgány KSČ si totiž pořádání merendy nepřály, ale i přesto se jí podařilo uskutečnit podle bývalých tradic. Tato merenda byla první a zároveň poslední pořádanou slavností za vlády totalitního režimu.

Čtvrté, poslední období můžeme nazvat obdobím novodobých merend. První pokus o oživení a vzkříšení tradice pořádání merend se konal v roce 1990 a to jednáním pana Bradny účastníkem poslední slavnosti s tehdejším ředitelem gymnasia panem Orlem o dovození, aby umožnil kontakt se studenty, který je chtěl seznámit s tradicí merend. U studentů se setkal s upřímným zájmem a vstřícností. Na postu ředitele však nastala změna a u nového ředitele pana Šedivého se tato iniciativa nesešla s pochopením, a proto byla merenda pořádána až o několik let později. Merendy se tedy podařilo oživit po pádu komunismu až v roce 1998. Nastává změna v pořádání merend. Tyto novodobé merendy už postrádají národní charakter. Společnost se stává konzumní a to mění i charakter merend. Hlavní organizátoři už nejsou studenti, ale město Nový Bydžov společně s Gymnáziem Nový Bydžov, které slavnosti využívají jako jeden z programů při výročích města. Většina studentů nemá o merendy zájem, ale přesto se podařilo některé studenty oslovit a ti pomáhali s organizací merendy. Merendy se staly akcí pod záštitou města. Organizátoři se snaží zachovat tradice a merendy probíhají s volbou pantáty a panímámy. Ostatní akce se přizpůsobují vkusu studentů a době. Konají se různé hry a soutěže pro studenty. A poslední merendy se mění v minifestivaly hudby. Merendy se také musely přizpůsobit době, když se jejich konání přesunulo z konce prázdnin na konec školního roku, tedy na měsíc červen z důvodu konání pouti, na kterou jsou již obyvatelé Bydžova zvyklí.

V dnešní technické době už studenti nepořádají dostaveníčka a nezpívají tak pod okny bydžovským dívkám. Tato studentská romantika z merend již vyprchala.

Merenda byla také podrobena kritice, a to od pana Ing. Jindřicha Bradny, ceremoniáře 129. Merendy. Ten v Novobydžovském zpravodaji v roce 2011 podrobil kritice nejen články o merendách sepsané promováním historikem Jaroslavem Prokopem v roce 2010, ale také novodobé merendy, jejich průběh a účast studentů při konání těchto merend.

Do Novobydžovského zpravodaje Ing. Bradna napsal: *„V závěru autor tvrdí, že ve skromnější podobě se podařilo merendu obnovit až po jedenačtyřiceti letech v roce 1998. Je pochopitelné, že se mu nechce psát o tom, jak již na jaře v roce 1990, v době plné nadějí a ideálů jsme si uvědomili, že to musí být tentokrát středoškoláci na místo „akademiků“, kdo bude křísit starou tradici. Navštívili jsme proto ředitele gymnázia Mgr. Bohumila Orla s žádostí umožnit kontakt se studenty, které jsme chtěli seznámit s tradicí a získat je pro uspořádání 130. studentské merendy již v roce 1993 při 120. výročí založení školy. Setkali jsme se vstřícností, ochotou a došlo i k prvnímu setkání se studenty, u nichž jsme našli upřímný zájem. Ten jsme však už nenašli u PaedDr. Jaroslava Šedivého, který Mgr. Orla ve funkci ředitele vystřídal. A tak jsme v roce 1993 usilovali alespoň o to, abychom při sjezdu absolventů mohli o merendách mluvit. Když se za dalších pět let o merendě konečně začalo jednat, sám jsem o ni do novin napsal již v roce 1990, když byl ustaven jakýsi přípravný výbor, ale nikoliv z iniciativy studentů, a když byl na schůzce v budově gymnázia, kam jsem byl také pozván, předložen rámcový program 130. merendy, nemohl jsem jej komentovat jinak, než že to s merendou nemá nic společného. Byl jsem potom ještě jednou pozván, ale když jsem se z pracovních důvodů musel omluvit, znovu již jsem zván nebyl. 130. merenda v roce 1998, kterou autor v závěrečné části popisuje, proběhla v rámci oslav 125. výročí gymnázia. Nelze upřít snahu, aby alespoň vnějškem upomínala na předchozí merendy. Vzhledem k tomu, že ale pro město byly přednější ve dnech pouti a posvícení atrakce na náměstí, konala se merenda již v závěru června. To však končí školní rok a na vysokých školách bývá červen měsícem zkouškového období. Aktivitám studentů byly vyhrazeny sportovní soutěže a přehlídka hudebních skupin. Merendní ples, na kterém hrál jistě skvělý a známý orchestr Václava Hybše, však podle svědectví účastníků byl až trapně málo navštíven. Mladí ten večer, ale i následující den, více pozornosti věnovali koncertu hudebních skupin. Uskutečnil se však vzpomínkový pořad k historii merend, pietní akce*

s uctěním památky oběti nacistické zvěle a pro účastníky abiturientského sjezdu též společenský večer v Kulturním domě v Králikách. 131. merenda, konána v roce 2005, splynula s oslavami 700 let od založení města v roce 1305. Ty se konaly 17. až 19. června. Studenti první den přivítali pantátu a panímámu a podle autora, který neuvádí, kdo, kdy a jak je zvolil. V bohatém programu dokázali spojit tradici se studentskou recesí. Divadelní jednota Jirásek k 100. výročí svého založení uvedla Fidlovačku. Další den začal staročeským jarmarkem, odpoledne od gymnázia vyšel na náměstí mohutný průvod historických postav. Čestní hosté vzdali hold městu i 131. merendě. Slavnosti vévodily dva nové prapory. Prapor města a replika starého studentského praporu. Večer se konal tradiční ples v sokolovně. V závěru almanachu připomíná autor historické památky, které jsou uloženy v muzeu a zdůrazňuje obětavou práci členů merendního výboru a dalších lidí, kteří ctí odkaz předchozích merend, ale zároveň usilovali o to, aby se jejich merenda zapsala do vědomí současníků něčím novým, co bude připomínat krásu mládí, jeho otevřené a křehké city, vracet je do města alespoň v duchu, a i v pokročilém věku omládnout vzpomínkou. Poslední odstavec textu na straně 24 potvrzuje to, k čemu ve skutečnosti došlo.

Město Novy Bydžov, nikoliv tedy studenti, pořádá v roce 2010 v pořadí již 132. merendu. Její program a průběh dokládá, že již není projevem lásky k městu, k vlasti, oslavou mládí, není již výjimečnou studentskou slavností vycházející z dlouhé a ojediné tradice, jak poněkud pateticky tvrdí autor, ale stala se jakousi typizovanou prefabrikovanou slavností, jakou kdykoliv a k čemukoliv jsou schopna zorganizovat kdejaká sídla, instituce kdejaké spolky, aniž by k tomu potřebovaly tak výjimečnou tradici. Stala se, žel i zásluhou autora, pro studenty i veřejnost prázdným, snad jen vhodným reklamním heslem, které lze patřičně využít. Pantátou je syn pana starosty, panímámou dcera paní tajemnice. To samo o sobě by nemuselo vadit, vždyť i v roce 1934 byla panímámou dcera okresního hejtmána, kdyby o tom rozhodli sami studenti. A příští merenda, už dnes se ví, bude zase za 5 let, až bude město o pět let starší. Kterí studenti tak rozhodli?

Krásné jsou titulní strany Novobydžovského zpravodaje 23č. 3 a 4 letošního ročníku. O čem však vypovídají fotografie prázdného kočáru se čtyřspřežím na druhé straně Zpravodaje? Co provedla panímáma, že ji bylo nutné odkudsi vyvést? Kde jsou davy studentů a veřejnosti, které ten slavnostní akt „vyvedení“ a zahájení merendního programu pod novým stanem sledují, jako to bývalo při volbě pantáty a panímámy? O čem vypovídá, když do žerdi praporu zatlouká hřeb člověk, který projevil tak málo

pochopení pro obnovení merendní tradice na počátku 90. let potom, co převzal funkci ředitele gymnázia? O čem vypovídá, když se z „technických důvodů“ o týden odkládá slavnostní uvedení pantáty, panímámy, ceremoniáře a ostatních členů výboru ve velké zasedací síni radnice před 132. merendou, avizované krásnou pozvánkou a litografií mistra Stanislava Hudečka? Co si pomyslet o tom, že pantáta v ten den, jak tvrdí informovaní, měl jiné zájmy, že pantátovi bylo zatěžko i obléci se do jakéhosi selského oděvu, který nahrazoval Bydžovský kroj? Zasedací síň radnice v tomto slavnostním okamžiku, krom aktérů a několika pamětníků, zela prázdnotou. Prázdno je podle fotografie pod novým stanem, když pantáta zahajuje merendní program. Vnucují se i další otázky. Napsal jsem o merendách do novin a do Bydžovského zpravodaje nejen v roce 1990, ale opakovaně ještě několikrát. Ne proto, abych se připomněl, ale z pocitu povinnosti upozornit na přerušenu tradici, přispět k její obnově, bránit ji před degradací a zneužíváním. Záměrně se ozývám až v těchto dnech, abych nebyl obviněn, že svým kritickým názorem na poválečné a poslední tři merendy jsem se snažil ovlivnit předvolební klání. Vždyť i pan starosta ve Zpravodaji již v létě tvrdil, že se bude ucházet o voličskou přízeň a znovuzvolení. Ve hře již údajně není a ani prý nehrozí slučování středních škol a tím existence gymnázia, na kterém za války studovali i mladí lidé až z Nové Paky a širokého okolí. Je třeba si však připomínat, jak podobné sliby předcházely likvidaci nemocnice a mlékárny, jak od šedesátých let minulého století, kdy zrušen byl v Bydžově okres, postupně docházelo k uzavírání a přemísťování podniků i úbytku pracovních příležitostí, dojíždění do zaměstnání a mělo to i vliv na zaměření a síť veřejných škol. V té síti unikátní a nezaměnitelné místo zaujímal vždy gymnázium. Na něm působila řada vynikajících profesorů a vzešla z něj řada lékařů, právníků, techniků, pedagogů, vědců i veřejných pracovníků, kteří dělali a dělají čest škole i městu.“¹⁰³

Jak se budou merendy vyvíjet dále v budoucnu, to nikdo neví. Je možné, že zvítězí snaha o zachování tradic, ale je také možné, že se stanou jen jakousi vzpomínkovou akcí při oslavách města. To vše ukáže čas, ale já osobně věřím, že merenda v původním duchu bude zachována pro další generace..... Vivat merenda!!!

¹⁰³Jindřich Bradna, *Přehled dějin novobydžovských merend*, Novobydžovský zpravodaj, Nový Bydžov, 2011, ročník XXXVIII, číslo 1 únor 2011, st.22-23

9. Praktická část

Praktická část se zabývá samotnou tvorbou a správou webové prezentace pomocí redakčního systému, který dovoluje tvorbu webu bez konkrétní znalosti programovacího jazyka.

Konkrétně pojednává o tvorbě webových stránek novobydzovskemerendy.cz a to pomocí redakčního systému Wordpress. Zabývá se také základní problematikou tvorby webů. Pro tvorbu prezentace využijeme statické webové stránky. Jedním z kategorií statických webů je i klasický informační web. Statický informační web je web, který má více než jednu stránku a jejich obsah je dán zdrojovým kódem. Účelem navrhovaných webových stránek je především podat ucelené informace návštěvníku webu. V současné době neexistují žádné konkurenční internetové stránky věnující se problematice a historii studentských merend. Webové stránky se tak stávají důležitým zdrojem informací. K tomu je potřeba zvolit správnou strukturu webu a orientaci na stránkách.

Základem přípravy tvorby webových stránek je stanovení cílů prezentace a struktura stránek.

Tvorbu a návrh prezentace rozdělíme do několika základních bodů:

- návrh prezentace - základem je rozložení stránky- hlavička, obsah, patička, hlavní menu
- použitelnost webové prezentace – jednoduché ovládání a orientace
- obsah webové prezentace
- vzhled prezentace – jednoduchost, přehlednost
- sdílení pomocí sociálních sítí

Cílem praktické části je poskytnout návštěvníku stránek aktuální a komplexní informace o merendách. Digitalizace a zpřístupnění dokumentů o studentských slavnostech na webových stránkách a atraktivnější forma prohlížení s možností využití funkcionalit¹⁰⁴ z uživatelského hlediska a to stanovením modelu stránky takto:

- webová prezentace- internetové stránky jsou zdrojem informací o merendách
- grafika - pro velké množství textu je přehledná, elegantní, jednoduchá

¹⁰⁴ Zvyšte konverznost webu díky „social proof“ | MioWeb. *Jak vytvořit vlastní web snadno a rychle? Zkuste MioWeb!* [online]. Copyright © 2018 MioWeb [cit. 25.11.2018]. Dostupné z [www.<http://www.mioweb.cz/zvyste-konverznost-webu-diky-social-proof/>](http://www.mioweb.cz/zvyste-konverznost-webu-diky-social-proof/)

- menu -pro větší přehled je umístěno nahoře
- možnost spravovat a administrovat stránky
- zpřístupnit fotografie pomocí galerie
- využití funkcionalit jako jsou fotogalerie, kalendář událostí, komentáře, rychlé vyhledávání
- sociální tlačítka neboli sdílení pomocí sociálních sítí Facebooku, Twitteru, Pinterestu

Výsledkem praktické části je funkční webová prezentace určená pro návštěvníky zajímající se o život v Novém Bydžově nebo přímo o studentské merendy. Webová prezentace slouží jako základ dobrého informačního zdroje pro obyvatele města, turisty i potenciální návštěvníky stránek. Pro větší propagaci stránek bylo využito sdílení na sociálních sítí pomocí návštěvníků těchto stránek.

10. Tvorba webové prezentace

10.1. Redakční systémy

Pro tvorbu prezentace studentských merend na internetu využijeme redakční systém, který umožňuje vytvořit webové stránky, bez znalostí programovacích jazyků HTML, PHP, Java Script, CSS a dalších. Redakční systémy se také označují CMS – content management systém. Takto se označují systémy, které umožňují jednoduchou tvorbu a správu internetových stránek. Mezi nejpoužívanější redakční systémy patří Drupal, Joomla a Wordpress. V redakčním systému můžeme tedy jednoduchým způsobem vytvořit webové stránky, přidávat do nich nové články, komentáře, fotografie a pak takto vytvořené webové stránky kompletně spravovat a aktualizovat¹⁰⁵.

Výhody redakčních systémů:

Snadná tvorba; Snadná dostupnost pluginů; Šetří čas při aktualizacích webu; Zrychluje publikací informací; Webové stránky můžeme spravovat z jakéhokoli počítače připojeného na internet.

¹⁰⁵ 10 nejlepších redakčních systémů (CMS) | Interval.cz. *Interval.cz | Svět Internetu, Technologií a Bezpečnosti* [online]. Copyright © [cit. 2018-08-24]. Dostupné z [www : <https://www.interval.cz/clanky/10-nejlepsich-redakcnich-systemu-cms/>](https://www.interval.cz/clanky/10-nejlepsich-redakcnich-systemu-cms/)

10.2. Webhosting

Webhosting je služba, která poskytuje prostor pro webové stránky na serveru poskytovatele webhostingu. Tato služba je poskytována zdarma v tzv. režimu freehosting nebo může být tato služba placena. Při použití služby freehosting poskytovatel webhostingu umísťuje reklamní banery na naše stránky. Aplikace wordpress funguje na webhostingu, který podporuje PHP a MySQL. Díky službě webhosting jsou stránky stále online i přesto, že nedisponujeme vlastním serverem. Celková velikost stránek je omezena velikostí vyhrazeného diskového prostoru na daném serveru¹⁰⁶.

10.3. Doména

Doména neboli doménové jméno je identifikační znak pro internetové stránky. Je to internetová adresa, a doménové jméno nám nahrazuje složitý číselný kód. Tento číselný kód nazýváme IP adresa. Pro prezentaci webové stránky jsem zvolil doménu <http://novobydzovskemerendy.cz>

10.4. FTP

FTP klient – FTP znamená „File transport protokol“. FTP je protokol, který umožňuje přenos souborů a komunikaci mezi počítačem a webovým serverem.

10.5. Webové šablony

Šablony jsou předpřipravené grafické návrhy webových stránek. Pomocí šablon dokážeme rychle měnit základní vzhled webových stránek. V programu Wordpress jsou k dispozici tisíce šablon k instalaci zdarma a pomocí nich tak můžeme libovolně měnit design svých stránek. Použití je velmi jednoduché. Ve Wordpressu si vybereme požadovanou šablonu, klikneme na tlačítko „instalovat“. Po instalaci provedeme aktivaci šablony klikem na tlačítko „aktivovat“ a poté již danou šablonu administrujeme dle požadavků na webovou stránku¹⁰⁷. Šablony mohou mít některé funkce omezené. Pro rozšíření funkcí šablon použijeme tzv. pluginy.

¹⁰⁶ Co je to webhosting | Český hosting . *Český hosting: webhosting a registrace domény* [online]. Copyright © [cit. 2018-08-24]. Dostupné z [www : < https://www.cesky-hosting.cz/webhosting/co-je-webhosting/>](http://www.cesky-hosting.cz/webhosting/co-je-webhosting/)

¹⁰⁷ WordPress šablony a jak je používat | Active24. *Domény a profesionální webhosting | Active24* [online]. Copyright © 2018 ACTIVE 24, s.r.o. všechna práva vyhrazena [cit. 24.10.2018]. Dostupné z [www: <https://www.active24.cz/jak-na-tvorbu-webu/wordpress/wordpress-sablony-a-jak-je-pouzivat/>](https://www.active24.cz/jak-na-tvorbu-webu/wordpress/wordpress-sablony-a-jak-je-pouzivat/)

10.6. Pluginy

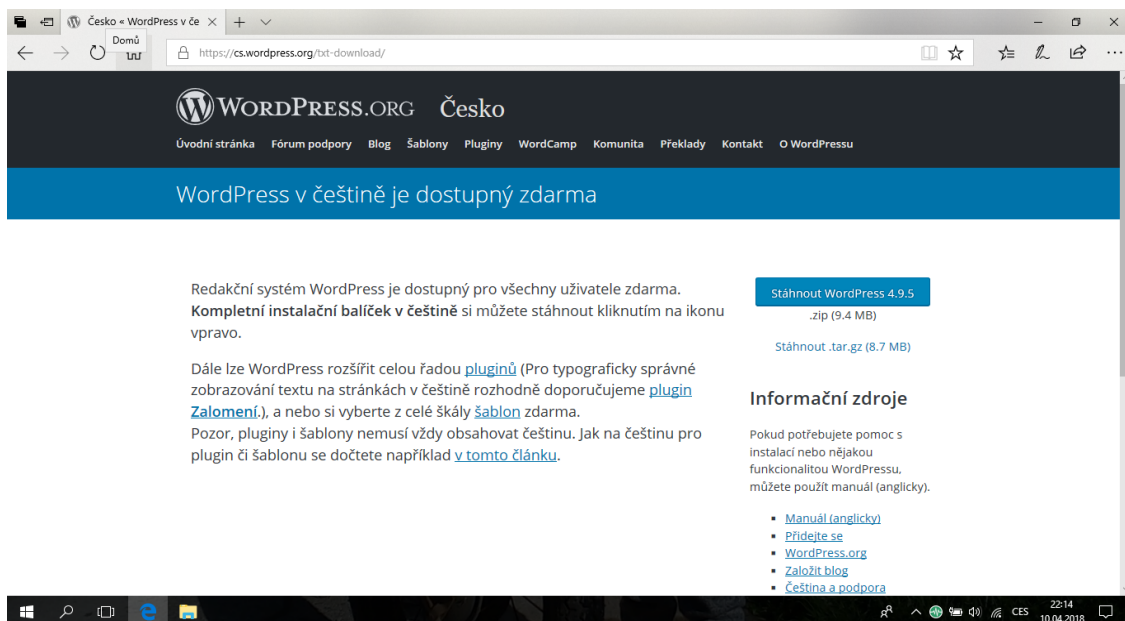
Pluginy jsou tzv. zásuvné moduly. Plugin je doplňkový software, který funguje pouze prostřednictvím základního programu a slouží k možnosti rozšíření funkcí těchto základních programů, do kterých byl nainstalován. Tyto programy využijeme například u šablon používaných pro tvorbu webových stránek. Ve Wordpressu si můžeme zdarma vybrat z několika tisíc těchto programů. Pluginy mohou chránit web před spamovými roboty, zálohují web, dokážou připojit platební bránu a umožní také lepší práci s fotografiemi a videi. Pluginů je nepřehledné množství. Při instalaci si musíme dávat pozor na stáří verze, jelikož je potřeba, aby pluginy byly pravidelně aktualizovány. Neaktualizované programy mohou být od hackerů zavirovány. Instalace je velice jednoduchá. Nové verze pluginů si stáhneme a nainstalujeme v administraci ve Wordpressu. Ve WP v záložce „pluginy“ si vybereme požadovaný druh a klikneme na tlačítko „instalovat“. Po úspěšné instalaci musíme ještě plugin aktivovat, a to provedeme příslušným tlačítkem „aktivovat plugin“. Po této aktivaci je šablona rozšířena o funkce umožňující právě nainstalovaného pluginy¹⁰⁸. Pro rozšíření funkce webových stránek jsem použil pluginy NextGenGallery, MCE a Duplicator.

10.7. Wordpress

Pro tvorbu webových stránek jsem zvolil opensource redakční systém Wordpress. Tento program je bezplatný a je pravidelně aktualizován. Wordpress využívá programovacího jazyka PHP a využívá databázový systém MySQL. Ve WP můžeme využít tisíce předloh a šablon pro tvorbu webových stránek, které vyhovují našim představám. Některé šablony jsou zdarma a některé jsou placené. Každá šablona má však povoleny jiné úpravy pro tvorbu stránek. WP si musíme nejdříve nainstalovat do počítače. Program WP nainstalujeme z originálních stránek Wordpress.org¹⁰⁹.

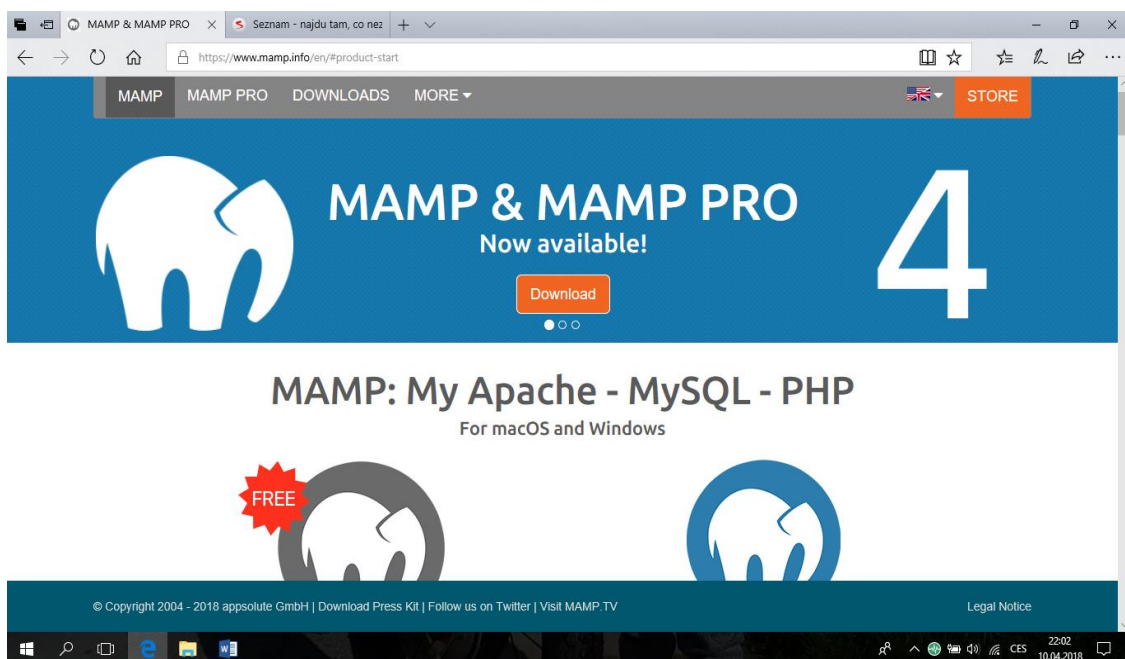
¹⁰⁸ Pluginy pro WordPress, které musíte mít | Active24. *Domény a profesionální webhosting* | Active24 [online]. Copyright © 2018 ACTIVE 24, s.r.o. všechna práva vyhrazena [cit. 14.10.2018]. Dostupné z www : <<https://www.active24.cz/jak-na-tvorbu-webu/wordpress/pluginy-pro-wordpress-k-cemu-jsou-a-4-pluginy-zdarma-ktere-musite-mit>>

¹⁰⁹ Česko — WordPress. *Česko — WordPress* [online]. [cit. 2018-08-24]. Dostupné z www : <<https://cs.wordpress.org/>>

Obr. č. 23: Originální stránky Wordpressu

Z originálních stránek nainstalujeme Wordpress, ve verzi 4.8.3, jedná se o zazipovaný soubor a tento zip soubor rozbalíme. Pro správnou funkci WP musíme využít některý ze serverů, můžeme využít např. lokální virtuální server MAMP. Tento server MAMP využívá trojici programů Apache – MySQL – PHP. Z originálních stránek mamp.info nainstalujeme free verzi MAMP pro operační systém Windows.

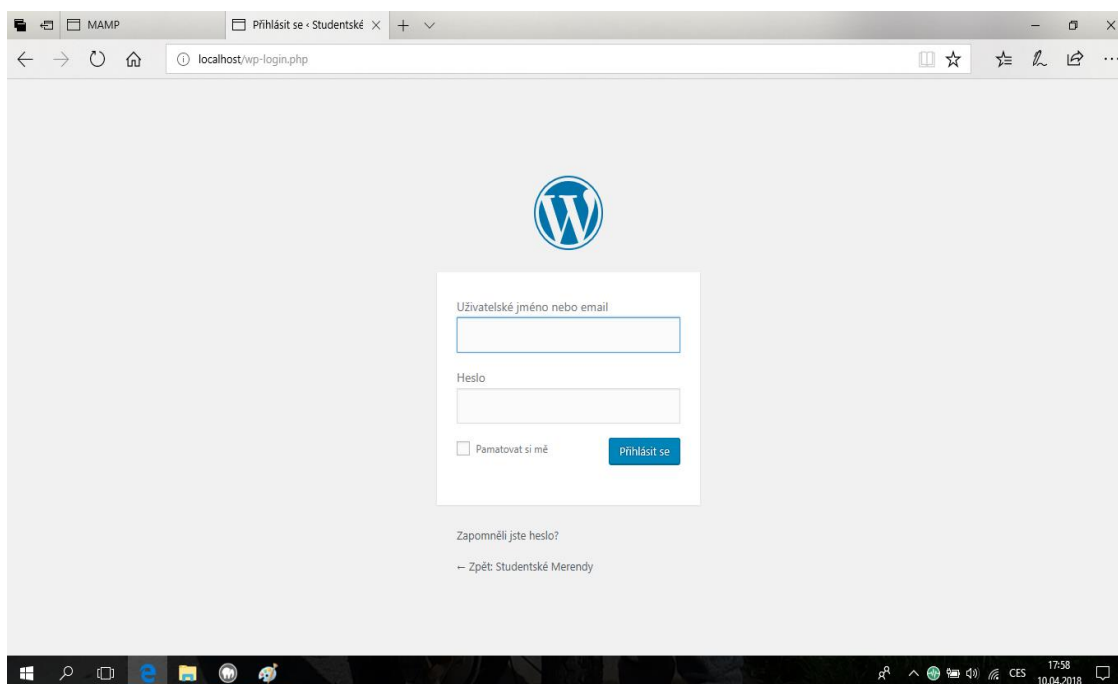

Obr. č. 24: Lokální virtuální server MAMP

Tento MAMP soubor se využívá pro spuštění dynamických webových stránek. Po instalaci programu MAMP tento program spustíme a otevře se nám přístup na server

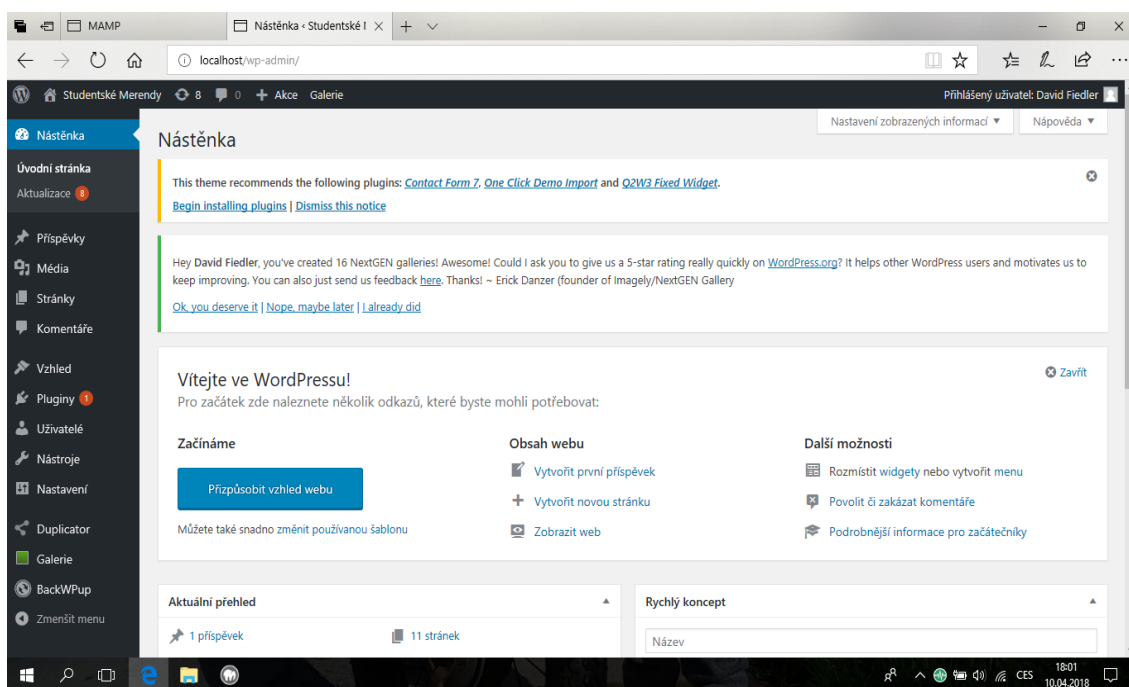
Apache a MySQL. Aby WP mohl fungovat na tomto lokálním serveru, musíme soubory WP přesunout do programu MAMP. V počítači otevřeme složku MAMP a poté přesuneme do složky htdocs všechny soubory ze složky Wordpress. V MAMP klikneme na Open start page a otevře se nám localhost na stránkách MAMP, kde otevřeme záložku My webside, načte se otevře program Wordpress a dále postupujeme dle instrukcí. Na úvodní stránce aplikace MAMPu si ještě musíme vytvořit databázi, a to kliknutím na phpMyAdmin. V této databázi jsem vytvořil databázi merendy, ale jelikož jsem vytvářel statické webové stránky, databázi jsem nevyužíval.

Po vytvoření databáze pokračujeme v registraci WP. Zadáme název webu-Studentské merendy, vyplníme uživatelské jméno, heslo, databázový server-lokal a doplníme předponou tabulek.wp. To vše zaregistrujeme tlačítkem potvrdit. Dále postupujeme podle pokynů, vyplníme další požadované údaje a klikem na tlačítko „instalovat“ dokončíme instalaci programu Wordpress. Poté už se můžeme přihlásit do Wordpressu pomocí uživatelského jména a hesla.

Obr. č. 25: Přihlášení do administrace Wordpressu

Po přihlášení se otevře úvodní stránka s nabídkou menu pro úpravu stránek.

Obr. č. 26: Administrátorská stránka Wordpressu

Pro tvorbu stránek zvolíme v menu vzhled, kde si vygenerujeme jednu z mnoha nabízených šablon. Šablony jsou předem připravené grafické podoby stránek. Šablonu si vybereme podle svých potřeb. Ve Wordpressu jsou tisíce šablon k výběru. Pro tvorbu stránek studentské merendy zvolíme šablonu Twenty-Seventeen. Po stažení a aktivování šablony můžeme začít s tvorbou stránek. Na levé straně se nám zobrazí hlavní nabídka menu, z kterého využíváme záložku Média, do které nahráváme soubory potřebné k tvorbě stránek, jako jsou fotografie a obrázky. Další využívanou záložkou v menu je záložka Stránky. V tomto menu vytváříme stránky, do kterých vkládáme text a stažená média. U vytvořených stránek můžeme nastavit jejich podřízenost nebo nadřazenost k ostatním stránkám, a tím vytvořit rolovací menu a do konkrétních stránek vkládáme obsah potřebný pro tvorbu webových stránek, jako jsou texty a fotografie. A takto jednoduše vytvoříme webové stránky.

10.8. Modul NextGen Gallery

Pro lepší práci s fotografiemi, videi a obrázky použijeme plugin NextGen Gallery. Modul přidává do WordPress rozšíření o jednoduchou a plně integrovanou správu jedné, nebo více fotogalérií s velkými možnostmi nastavení. Ideální použití je při větším množství fotografií, s kterými je samostatná manipulace při ručním vkládáním do článku, nebo stránky velmi zdlouhavá. Poskytuje Flash Slideshow pro jednoduché

úpravy obrázků přímo v administračním rozhraní WP např. otáčení, vkládání vodoznaku a mnohé další.¹¹⁰

10.9. Funkcionality, Sociální tlačítka

Pro tvorbu stránek využijeme funkcionality příspěvky, rubriky, štítky, komentáře, nástroje, kalendář, vyhledávání, sociální tlačítka.

Současným trendem je umisťování ikonek sociálních sítí na stránky webu. Každý návštěvník tak může stránky okamžitě sdílet nebo také lajkovat a tím web propagovat. Sociální sítě v tomto směru poskytují obrovský potenciál pro všechny weby a e-shopy, a to jak z hlediska zvýšení návštěvnosti, tak z hlediska zvýšení efektivity stránek. V poslední době navíc sociální sítě začaly plně využívat svůj skutečný prodejní potenciál a implementovaly a vylepšily své referenční funkce. Nejjednodušší řešení, jak web otevřít sociálním sítím, je implementace tzv. sdílecích tlačítek. Jedná se o jednoduché moduly či pluginy, které rádi a zdarma poskytují všechny nejdůležitější sociální sítě v ČR, tedy Facebook, Twitter a nově i Google Plus. Tato tlačítka lze umístit kdekoli na web, například na konec článku, pod detail produktu či na levou nebo pravou stranu šablony webu. Pokud se návštěvníkovi stránek obsah líbí, jedním kliknutím na jakékoliv sdílecí tlačítko doporučí tuto stránku svým přátelům, „followerům“ v případě Twitteru či Google Plus.¹¹¹ Provozovatel webu přitom jako subjekt vůbec nemusí mít ani na jedné z těchto sítí svůj účet.¹¹²

10.10. Modul Duplicator

Abychom mohli vytvořené webové stránky používat i na placeném webhostingu, které nepoužívají WP, musíme takto vytvořené soubory nejprve nainstalovat do počítače. K tomuto kroku můžeme ve WP použít v menu Export. Ovšem tento Export nám nepřenáší média, proto je výhodnější použít některý z pluginů. Pro tyto potřeby použijeme plugin Duplicator a nainstalujeme ho do aplikace wordpress.

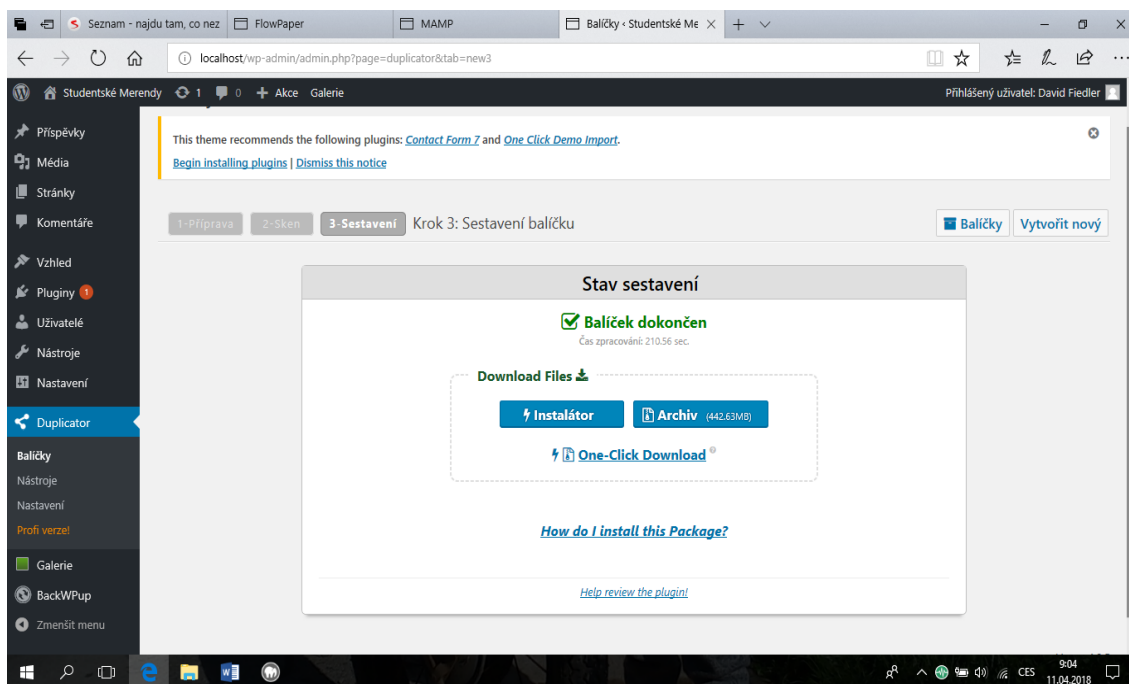
Tento plugin neboli zásuvný modul nám vytvoří kopii našich webových stránek do počítače. Plugin Duplicator otevřeme v menu WP a klikneme na tlačítko „balíčky“, kde

¹¹⁰ WordPress Slovensko, wp.sk/NextGEN Gallery – galérie obrázkov/[online].c2018 [cit. 3. června 2018]. Dostupné na Seznam.cz: < <https://wp.sk/module/nextgen-gallery-galerie-obrazkov/> >.

¹¹¹ Computerworld.cz, *Doporučení webu v sociální síti může výrazně zlepšit SEO*, Martin Noska, Internet a komunikace, [online]. 2011, [cit. 2018-06-03]. Dostupné z: <<http://computerworld.cz/internet-a-komunikace/doporuzeni-webu-v-socialni-siti-muze-vyrazne-zlepsit-seo-44031>>.

¹¹² SmartSelling, mioweb.cz/Zvyšte konverznost webu díky „social proof“/[online].c2018 [cit. 3. června 2018]. Dostupné na Seznam.cz: < <https://www.mioweb.cz/zvyste-konverznost-webu-diky-social-proof/> >.

se zobrazí přehled již předtím vytvořených balíčků a v tomto okně klikneme na „vytvořit nový“ a poté postupujeme ve třech krocích. Prvním krokem je příprava balíčku a to zadáním názvu a stisknutím tlačítka „další“. Spustíme tím druhý krok, ve kterém plugin Duplicator začne skenovat vytvořený web. Po naskenování stiskneme v příslušném okně tlačítko „sestavení“ a tím přistoupíme k třetímu kroku. Tímto krokem dojde ke kompletnímu sestavení balíčku pro přenos souborů. Tento proces může trvat několik minut.

Obr. č. 27: Tvorba balíčků pluginu Duplicator

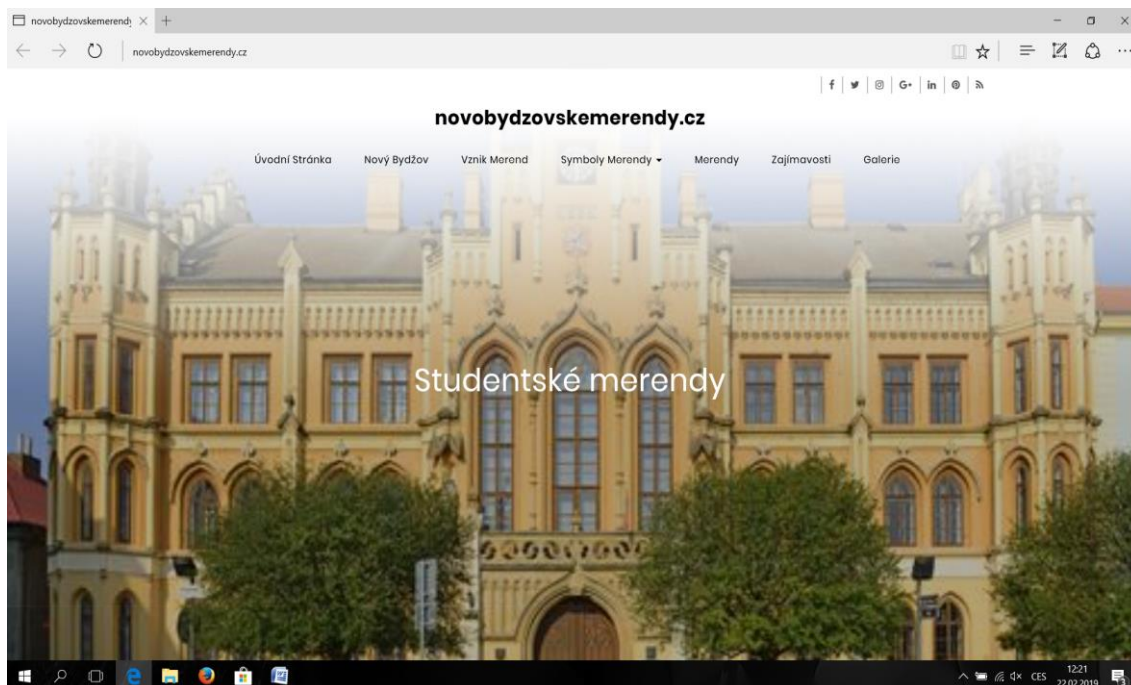
Po dokončení tvorby balíčku, klikneme na tlačítko „One-ClickDownload“ a uložíme tento vytvořený soubor do počítače pomocí tlačítka „uložit jako“. Tento soubor se nám v počítači uloží jako zazipovaný soubor¹¹³. S takto vytvořeným souborem můžeme dále pracovat podle svých potřeb.

10.11. Vzhled webu

Pro jednoduchou změnu vzhledu webových stránek použijeme ve WP jinou z mnoha nabízených šablon. Pro rychlou změnu vzhledu stránek studentské merendy vybereme šablonu s názvem „Elvinaa“. Pro její instalaci klikneme na tlačítko „aktivovat“

¹¹³ WordPress plugin Duplicator - migrace celého webu | Žaneta Moudrá. *Žaneta Moudrá* | *wordpress freelancer / copywriter* [online]. Copyright © [cit. 2018-09-24]. Dostupné z [www : <http://www.zanetamoudra.cz/wordpress-plugin-duplicator/>](http://www.zanetamoudra.cz/wordpress-plugin-duplicator/)

a všechny stránky i menu vytvořené v původní šabloně se nám zobrazí na šabloně nové. U nové šablony musíme provést jen pár úprav, jako je například změna obrázku v záhlaví webové stránky. Tímto jednoduchým způsobem změníme vzhled webových stránek.

Obr. č. 28: Vzhled webových stránek